МІНСКАЯ ПРАЎДА

Газета заснавана 1 лістапада 1950 года | Аўторак, 13 снежня 1994 года | № 133 (10833) | Цана 80 руб.

СЫНЫ ГЛЯДЗЯЦЬ НА БАЦЬКОЎ

Для мяне тая сустрэча была знаходкай, адкрыццём. У сваім родным Слуцку, дзе пачуць сёння беларускае слова на вуліцы, у аўтобусе, магазіне, бібліятэцы амаль немагчыма, сустрэў маладую сям"ю, у якой усе размаўляюць паміж сабой на матчынай мове.

Хто ж гэтыя людзі? Случчане Уладзімір і Людміла Койкі. Ён працуе кіраўніком вытворча-камерцыйнай фірмы. Яна — планавік у камерцыйным банку. Маюць двух сыноў: Рамана і Яна, сямі і трох гадоў. Бацькі, Уладзімір і Людміла, па сацыяльнаму статусу — вяскоўцы. З малаком маці пераймалі мову сваю. Не выракліся яе і калі сталі гараджанамі. Іх сыны ў сваю чаргу глядзяць на тату і маму.

Яшчэ калі Койкі жылі ў Салігорску, сына Рамана ўладкавалі ў дзіцячы сад. Хлопчык задаваў тон у сваёй групе добрым вымаўленнем беларускіх слоў. За што, дарэчы, выхавацелька зрабіла яму напамінак: «Не разговаривай здесь на базарном языке». Хлопчык дома сказаў маці: «Не пайду болей да »брыдкай цёткі". Бацьку давялося ісці ў садзік ды вырашаць канфлікт.

Цяпер жа трохгадовы Ян наведвае ў дзіцячым садзіку групу, дзе ўсе размаўляюць па-беларуску. А калі з татам заходзяць яны да мамы на работу і хлопчык пачынае шчабятаць на роднай мове, супрацоўніцы банка просяць: «Людміла Васільеўна, няхай Янка яшчэ што-небудзь нам раскажа. Так прыгожа ў яго атрымліваецца».

Шкада, але для многіх сёння ў нашым горадзе матчына мова — чужая і непатрэбная. І гэта на Случчыне, адкуль у літаратуру прыйшло не меней трох дзесяткаў пісьменнікаў: Антон Алешка, Васіль Вітка, Алена Васілевіч і іншыя. Горка і крыўдна, калі сустракаеш на вуліцы прадстаўніка інтэлігенцыі, старэйшага пакалення ці сучасніка — і амаль ніхто з іх не можа ці не жадае размаўляць з табой «на роўных», па-беларуску. А той-сёй нават кіне крыўднае: «Мне ваш белорусский язык не нравится».

Ці, скажам, у нашым Доме культуры на вечары, арганізаваным з нагоды 77-й гадавіны Кастрычніцкай рэвалюцыі мясцовай суполкай ПКБ і савета ветэранаў, на сцэне былі вывешаны два сцягі — неіснуючых ужо СССР і БССР. Месца для Дзяржаўнага сцяга Рэспублікі Беларусь не знайшлося.

Міхась ТЫЧЫНА.
г.Слуцк.

Рабілі ўколы, аблягчалі пакуты

Іншы раз даводзіцца чуць пра ўрачоў, медсясцёр, фельчараў, якія нетактоўна, груба ставяцца да хворых. Ёсць, вядома, такія парушальнікі клятвы Гіпакрата і ў нашым раёне. Але я хачу расказаць аб сумленных і сардэчных людзях.

На працягу апошніх пяці гадоў здароўе маёй жонкі Фені Іванаўны Волкавай пагоршылася, 17 лютага гэтага года яна памерла. Не дапамаглі мікстуры, вялікія намаганні медперсаналу Любанскай райбальніцы. І ўсё ж я ўдзячны за клопат медсёстрам і фельчарам Яўгеніі Вараб"ёвай, Жанне Гарбацэвіч, Іне Аляшкевіч, Віктару Дастанку і іншым. Два месяцы прыязджалі медыкі з райцэнтра ў нашы Сарачы, рабілі жонцы ўколы, аблягчалі яе пакуты. Пабываў у нас і аўтарытэтны ўрач П.Л.Дзялендзік.

Дарэчы, у мінулым годзе з-за траўмы рукі мне давялося дваццаць дзён прабыць у Сасноўскай участковай бальніцы № 2. Да ўсіх хворых медыкі ставіліся ўважліва. Як тут не ўспомніць добрым словам загадчыцу аддзялення Яўгенію Іванаўну Журавель, медсясцёр Ніну Рыгораўну Татур і Марыю Іванаўну Клачкову...

У цяперашні цяжкі час асабліва часта задумваешся над тым, што добрыя, уважлівыя адносіны лекара — таксама цудадзейнае лякарства.

Іосіф ШАПЛЫКА.
в.Сарачы Любанскага раёна.

Старшыня Мінскага аблвыканкома ПЁТУХ ПЁТР ПЯТРОВІЧ

Як мы паведамлялі ўжо, XVIII нечарговая сесія абласнога Савета дэпутатаў зацвердзіла старшынёй Мінскага аблвыканкома П.П.Пётуха. Змяшчаем біяграфічныя звесткі пра яго.

Нарадзіўся Пётр Пятровіч у 1950 годзе ў в. Вялікія Жаберычы Крупскага раёна ў сялянскай сям'і. Закончыў сярэднюю школу, служыў у Савецкай Арміі. З 1971 па 1978 год працаваў майстрам, тэхнолагам, намеснікам начальніка цэха, начальнікам цэха Барысаўскага завода аўтатрактарнага электраабсталявання. Потым — на партыйнай рабоце: намеснік загадчыка аддзела Барысаўскага гаркома КПБ, сакратар парткома вытворчага аб'яднання "Барысаўдрэў", другі сакратар гаркома. Выбіраўся першым намеснікам старшыні, старшынёй Барысаўскага гарвыканкома. З 1991 года — намеснік старшыні Дзяржкампрома Беларусі, затым — прэзідэнт канцэрна "Белмясцпром".

П.П.Пётух закончыў у 1978 годзе без адрыву ад вытворчасці Беларускі політэхнічны інстытут і ў 1989 годзе — Мінскую вышэйшую партыйную школу, атрымаўшы спецыяльнасці інжынера-механіка і выкладчыка грамадскіх дысцыплін.

Узнагароджаны медалём.

Жанаты. З жонкай Валянцінай Іванаўнай маюць дачку-школьніцу.

9 снежня 1994 года нечарговая сесія абласнога Савета па прапанове Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь А.Р.Лукашэнкі зацвердзіла Пятра Пятровіча Пётуха старшынёй Мінскага аблвыканкома.

■ З юбілеем!

Наш чалавек са «Звязды»

Гэтымі днямі вядомаму беларускаму журналісту Івану Кандратавічу Казлову спаўняецца 75 гадоў.

Доўгі час ён працаваў у «Звяздзе», але не меней таго — у «Мінскай праўдзе». Быў карэспандэнтам газеты па Нясвіжскаму кусту, у апараце рэдакцыі. Дасціпныя фельетоны, актуальныя карэспандэнцыі, змястоўныя артыкулы за подпісам «Я.Казлоў», не перабольшваем, заўсёды выклікалі жывы водгук у чытачоў.

Іван Кандратавіч нарадзіўся на Капыльшчыне, у Доктаравічах. У Міншчыну ўлюбёны ўсё жыццё. Тут ён партызаніў, тут нарадзіліся яго дзеці, тут ён прыйшоў у журналістыку. Да Янкі Казлова, чалавека добразычлівага, памяркоўнага, з тонкім гумарам, выдатнага знаўцы беларускай мовы, заўжды цягнуцца сябры, якіх у яго вельмі шмат, маладыя журналісты.

Калектыў «Мінскай праўды» віншуе Івана Кандратавіча Казлова з юбілеем, жадае моцнага здароўя, і няхай ніколі не заржавее яго таленавітае пяро!

РЭЗКАГА ПАВЫШЭННЯ ТАРЫФАЎ НА ЖЫЛЛЁВА-КАМУНАЛЬНЫЯ ПАСЛУГІ НЕ БУДЗЕ

Кабінет Міністраў Беларусі прыняў пастанову, якая прадугледжвае ўвядзенне ў рэспубліцы з 1 студзеня 1995 года сістэмы прадастаўлення грамадзянам безнаяўных субсідый на аплату жылля і камунальных паслуг. І калі ў падобнай пастанове ад 31 кастрычніка планавалася, што з 1 студзеня ўсе затраты на ўтрыманне жылля і камунальныя паслугі поўнасцю пакрываюцца насельніцтвам, то першым жа пунктам цяперашняй пастановы ўрад адмяняе гэта.

Такім чынам, можна канстатаваць, што рэзкага павышэння тарыфаў не будзе. Вырашана, што яны будуць адпускацца паэтапна на працягу ўсяго наступнага года. І калі зараз гранічны ўзровень плацяжоў насельніцтва ў агульным аб"ёме пакрыцця затрат па ўтрыманню жылля і камунальным паслугам складае каля 10 працэнтаў, то са студзеня плануецца давесці яго да 15 працэнтаў. Астатнія затраты па-ранейшаму будуць пакрывацца за кошт датацый жыллёва-камунальнай гаспадаркі з дзяржаўнага бюджэту.

ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ
АРГУМЕНТЫ ● МЕРКАВАННІ

Чарнобылю прысвячаецца

Міжнародны салон "Сучасная медыцына — Чарнобылю" пройдзе ў Мінску з 13 па 16 снежня. Арганізатарамі выступілі Міністэрства аховы здароўя, Акадэмія навук рэспублікі і выставачная кампанія "Экспасервіс". Мэта выстаўкі — прадставіць рынак тавараў, абсталявання і паслуг прадпрыемстваў СНД і замежных фірм, якія выпрабляюць медтэхніку, інструментарый, фармакалагічныя прэпараты, што садзейнічаюць умацаванню здароўя і лячэнню захворванняў, у тым ліку і выкліканых вынікамі чарнобыльскай аварыі.

У рабоце салона прымуць удзел больш як 60 розных прадпрыемстваў і фірм, у тым ліку з Германіі, Літвы, Францыі, Японіі, Югаславіі, Ізраіля і Эстоніі. Сярод іх такія вядомыя ва ўсім свеце прадпрыемствы, як французскае "П"ер Фабр", яно гэтымі днямі адкрывае ў Мінску сваю аптэку, японскае "Токіо Боекі", якое працуе на рынку былога СССР з 1967 года, група "Бафур Іпсен", што ўваходзіць у дзесятку буйнейшых фармацэўтычных кампаній Францыі, а таксама шырокавядомае ў свеце нямецкае гандлёвае таварыства "Гермед". У той жа час палову ўдзельнікаў складуць беларускія фірмы. Варта адзначыць, што Рэспубліканскі выставачны цэнтр (былая ВДНГ) і ВК "Экспасервіс" аказалі бясплатныя паслугі беларускім дзяржаўным прадпрыемствам, каб яны маглі ў поўным аб"ёме прадставіць сваю прадукцыю і адначасова пазнаёміцца з дасягненнямі іншых удзельнікаў салона. Дарэчы, агульная сума гэтых бясплатных паслуг роўная прыкладна 7 тысячам долараў.

У рамках міжнароднага салона пройдзе семінар, прысвечаны эфектыўным метадам лячэння з дапамогай лекавых прэпаратаў і медыцынскага абсталявання. У ім прымуць удзел прадстаўнікі Расіі, Літвы, Украіны.

БЕЛІНФАРМ.

■ Сацыяльныя грані вёскі

КАЛГАС ДА ЧАЛАВЕКА БЛІЖЭЙ

Асноўныя пастаўшчыкі сыравіны для вытворчасці прадуктаў харчавання — калгасы і саўгасы, жыхары вёскі. І ім вельмі крыўдна, што ў сельскіх магазінах надзвычай абмежаваны асартымент прадуктаў. Калі ж дадаць, што цэны тут значна вышэйшыя, а зарплата ніжэйшая, чым у горадзе, дык можна смела сказаць: для большасці жыхароў вёскі тыя прадукты проста недаступныя.

— Вось чаму развіццю асабістых гаспадарак сваіх працаўнікоў мы пастаянна ўдзяляем увагу, — гаворыць старшыня прафсаюзнага камітэта калгаса «Шацк» Пухавіцкага раёна А.А.Бенеш. — І ў гэтым нас падтрымлівае праўленне гаспадаркі.

Сёння ў прыватным сектары жыхароў населеных пунктаў Шацкага сельсавета 319 галоў буйной рагатай жывёлы, у тым ліку 312 кароў, 879 свіней, 68 — авечак, звыш 50 коз, 14 коней. У параўнанні з 1990 годам колькасць усіх відаў жывёлы на падворках прыкметна павялічылася. Толькі сёлета калгас прадаў вяскоўцам 19 нецелей, 74 парасяці.

Вядома, жыўнасць трэба карміць. Але не кожнаму пад сілу назапасіць фуражу. Асабліва адзінокім людзям. І тут на дапамогу прыходзіць калгас. Па льготнай цане членам гаспадаркі (як працуючым, так і пенсіянерам) прададзена сёлета па 300 кілаграмаў збожжа, бясплатна выдзялялася паша для пасьбы жывёлы. Той, хто заключыў дагавор на вырошчванне кармавых караняплодаў, атрымаў бясплатна 20 працэнтаў іх валавога збору. Для працуючых калгаснікаў з першага ўкосу траў выдзелілі па 30 сотак сенажаці. Стымулявалася і здача малака: усе, хто прадаваў яго лішкі дзяржаве, атрымалі за кожныя 100 кілаграмаў 2 соткі сенажаці. Таму насельніцтва ахвотна прадавала малако: ужо 87 тон яго закупіў калгас.

— Так што ў вяскоўцаў можа быць і малако, і мяса. Толькі не лянуйся на ўласным падворку, — працягвае Антаніна Аляксандраўна. — А калгас заўжды дапаможа, не пакіне ў бядзе.

І сапраўды, у апошні час вяскоўцы больш спадзяюцца на дапамогу з боку калгасаў і саўгасаў, чым урада, які такі далёкі ад іх праблем.

Мікалай ГРЫГАРОВІЧ.

■ Личное мнение

ХОРОШАЯ МИНА ПРИ ПЛОХОЙ ИГРЕ

Выступая по республиканскому радио, М.Чигирь оповестил сограждан, что процесс либерализации ценообразования будет продолжен. Аргументировал он этот шаг правительства разницей цен на основные продукты питания в Беларуси и сопредельных республиках, что приводит к вывозу отечественной продукции за рубеж. Что ж, такое объяснение можно было бы принять. Но... при одном условии: если вместе с повышением цен соответственно будет повышена и заработная плата граждан Беларуси. Если же последнее не предполагается (а оно не предполагается), то зачем же делать хорошую мину при плохой игре? Нельзя же, в самом деле, до бесконечности обманывать народ. Нужно сказать ему прямо и открыто: так повелел Международный валютный фонд, а позволить себе роскошь проводить независимую экономическую политику Беларусь не в состоянии.

Конечно, признать это трудно, ибо тогда возникает естественный и неизбежный вопрос: в чем же реально, т.е. не на словах, а на деле, выражается наша "незалежнасць"? Признать это — значит признать полнейший крах той политики, которую проводило руководство республики в последние годы с подачи политдилетанта г-на Шушкевича и его "сяброў" из БНФ. Но разве сколько-нибудь изменит ситуацию к лучшему то, что мы попрежнему будем, подобно страусу, прятать голову в песок? Нисколько, только усугубит — кто бы ни пришел к власти: БНФ, ПКБ или партия любителей пива. Мы — между молотом и наковальней. Международный валютный фонд ставит нас, как нашкодивших мальчишек, в угол. Г-н Черномырдин со товарищи морщит нос, перебирая, что из национального достояния белорусов пригодно для погашения долга, а что нет. Где же выход? Взять у Международного валютного фонда очередной кредит и заткнуть пасть черномырдинскому газпромовскому Молоху? Но что это даст? Выскользнув на время из пасти этого Молоха, мы попадем в еще более прожорливую пасть транснационального валютного Левиафана. Пример Бразилии — другим наука.

А, может быть, хватит, господа, экспериментировать над людьми? Не пора ли честно признать: Беларусь не готова к полномасштабным межгосударственным отношениям. Мужественно признав это, ставить вопрос о полнокровной экономической и политической интеграции Беларуси, России и Украины. Иного выхода нет — ни у Беларуси, ни у России, ни у Украины. В конце концов, что важнее: суверенитет наших народов или суверенитет наших чиновников?

Понимаю, для "незалежных" наших чиновников, плодящихся в последние годы со скоростью болезнетворных бактерий, это чревато потерей кресел, в которых они так уютно "обустроились", и за эту свою "ўласную незалежнасць" они будут отстреливаться до последнего живого белоруса, до последнего живого россиянина, до последнего живого украинца. Но тогда пусть вступит в свою законную силу народная дипломатия, право народа защищать свою жизнь и жизнь своих детей.

Я призываю нашего президента возглавить этот процесс. Он — поистине народный президент, его место среди народа, а не среди окончательно сбесившихся с жиру и от собственного величия чиновников. Когда-то Русь объединил Киев, потом Москва. Не настал ли черед Минску?

Валентин АКУЛОВ,
доктор философских наук,
профессор.

ЕШ, ДЫ НЕ ПАДАВІСЯ

Старасць — не радасць. Гэта праўда. Доўгімі восенькімі і зімовымі начамі не спіцца мне, усё маё жыццё праходзіць перад вачыма. Прыходзяць і адыходзяць думы.

Сёння толькі і чуеш: рэформы, рынак, дэмакратыя, суверэнітэт, правы чалавека, адраджэнне. Што ж прынеслі яны простым людзям?

Правы чалавека, сапраўды, пашырыліся. І я, карыстаючыся гэтым, смела выказваю свае думкі.

А адраджэнне? Вось гэтага, прабачце, не разумею. Я.Купала, Я.Колас у сваіх творах вельмі праўдзіва апісалі жыццё беларусаў да савецкай улады. Ды і я сама добра памятаю, як мая мама хадзіла ў лікбез: вучыла чытаць і пісаць непісьменных. Памятаю сялянскія хаты без падлогі, з лучынай на прыпечку. І — цяжкае ваеннае, пасляваеннае жыццё.

Думаю, галоўнае сёння не адраджаць, а развіваць, паляпшаць тое добрае, што было дасягнута раней.

Разважаю далей: суверэнітэт, рынак, рэформы. Не так даўно нас лічылі вялікай, сапраўды суверэннай дзяржавай. З ёю лічыўся ўвесь свет, яна сама многім краінам дапамагала. Цяпер ужо нам дапамагаюць, а асабіста мне з кожным месяцам жывецца ўсё горш і горш. Рэформы абрабавалі народ, пазбавілі яго права кіраваць дзяржавай. Рэформы і рынак пазбаўляюць нас і спакойнай старасці.

Як жа можна спакойна паміраць, калі наша дзяржава, што той жабрак з працягнутай рукою, усё нешта выпрошвае. І да нас усё вязуць і вязуць тавары ў прыгожай упакоўцы. Вось я купіла алей. А па радыё чую, што паступіла вялікая яго партыя з павышанай колькасцю хімічных элементаў, небяспечных для жыцця. Так што еш, ды толькі не падавіся.

Звяртаюся да ўсіх сумленных людзей, каму рэформы нічога не далі: яшчэ і яшчэ раз усё добра абдумайце, перш чым галасаваць у час чарговых выбараў нашага парламента.

Таіса РЫБАКОВА.
г.Клецк.

АД АЎТАРА. Ганарар прашу пакінуць на патрэбы рэдакцыі.

■ Пасля крытыкі

"МЯНЕ ЗАВАЛІЛІ ПЯСКОМ І ЦІНАЙ"

Пад такім загалоўкам 1 лістапада гэтага года ў «Мінскай праўдзе» было змешчана пісьмо жыхаркі г.Дзяржынска Н.Макоўскай. Жанчына скардзілася: калі ў 1992 годзе чысцілі дно рэчкі, якая працякае побач з яе домам, увесь пясок, шкло і іншы хлам звалілі на яе ўчастку. Нават новая агароджа не вытрымала — згніла.

Рэдакцыя атрымала адказ на крытычнае выступленне з Дзяржынскага гарадскога вытворчага аб"яднання жыллёва-камунальнай гаспадаркі. У ім паведамляецца: грунт ля дома Н.Макоўскай прыбраны, агароджа адрамантавана.

Новая газета — "Товарищ"

Секретарю ЦК ПКБ В.Н.Новикову в Министерстве культуры и печати было вручено свидетельство № 1000 о регистрации газеты белорусских коммунистов под названием "Товарищ".

Это издание будет выходить пять раз в неделю форматом газеты "Правда" на русском и белорусском языках. Главная задача этого печатного органа — пропаганда принципов подлинной демократии, борьба за социальную справедливость и гуманизм, утверждение социалистического пути развития общества, защита людей труда.

Первый номер этой газеты планируется выпустить к III съезду ПКБ, который состоится 17—18 декабря с.г.

/Наш корр./.

Крымінал-тэлетайп з Салігорска

Людзі гінуць за метал

За крадзеж каляровых металаў ужо асуджаны некалькі чалавек. Але «медная ліхаманка» не спыняецца. За плотам, пад аховай, на тэрыторыі малочнага завода знаходзіўся кабель зварачнага апарата, які належаў малому прадпрыемству «Беларусь». Неяк раніцай гаспадары не ўбачылі яго на месцы...

А непадалёку, на тэрыторыі даволі саліднай арганізацыі, работнікі міліцыі ноччу ў «Жыгулях» знайшлі некалькі мяшкоў, напоўненых каляровым металам. На пытанне, каму яны належаць, не адклікнуўся ніхто. Хаця ўладальніка аўтамабіля, вядома, устанавіць няцяжка...

За ўсё плаціць трэба

Гэтую ісціну, відаць, забыў трыццацідвухгадовы Мікалай Б. А, можа, ведаў, ды не меў для таго сродкаў, бо нідзе не працаваў. І ў вольны час амурнічаў з Ірынай Т.

Чымсьці мужык усё ж не дагадзіў сваёй сужыцельцы. За што і паплаціўся. Ірына схапіла нож. І Мікалая даставілі ў бальніцу з параненым жыватом. Што ж, і ў каханні патрэбна акуратнасць, разважлівасць.

Ну і хамут

Здаецца, у нашым грамадстве зноў ствараецца рэвалюцыйная сітуацыя. Пачынаецца экспрапрыяцыя «кулакоў». Адзін з жыхароў вёскі Акцябр займеў ажно два хамуты, паяльную лямпу і іншую прыватную ўласнасць... А аднойчы заглянуў у хлеў — замок сарваны, ні хамутоў, ні лямпы...

Работнікі міліцыі «экспрапрыятара» вылічылі хутка. Ім аказаўся мясцовы бядняк, пяцідзесяцігадовы Мікалай Б. Хамуты вярнулі на месца. Злодзей пакараны. У першую чаргу маральна.

Ногі мае, ногі...

Словы гэтыя трыццацігадовы рабочы Слуцкага аўтарамонтнага завода Леанід К. вымаўляў з вялікай крыўдай у голасе. Бо сапраўды, падвялі ногі мужыка.

А пачыналася ўсё быццам бы нядрэнна. У Салігорску, на міні-рынку каля магазіна «Юбілейны», Леанід, выбраўшы момант, схапіў бляшанку з растваральнай кавай з прылаўка. І даў лататы. Але ўсчаўся крык, яго тут жа злавілі.

Вядома, ногі нічога не вартыя...

Будуць шашлыкі

Наўрад ці ў нашы дні ёсць такое, чаго б яшчэ не кралі. Адчыніла жыхарка вёскі Ананчыцы хляўчук і адразу ўбачыла, што няма яе самага лепшага барана і авечкі. Агульнай вагой каля сотні кілаграмаў і коштам больш за 400 тысяч рублёў.

Заплакала жанчына. Потым супакоілася. Падумала: можа, не адразу з яе жывёлін шашлыкі зробяць? А раптам гэтую пару нейкі бедны фермер для разводу ўзяў...

Пагрэўся — ажно мароз па скуры

Мікалаю Х., рабочаму ліцейна-механічнага завода, здалося, што ён зусім ненадоўга пакідаў сваю кватэру. І замкнуў яе. А вярнуўся — няма тэлевізара, двух ложкаў, шафы з адзеннем.

Згарэла ўсё. У літаральным сэнсе. Бо Мікалай перад гэтым карыстаўся электрагрэлкай. А выключыць яе забыў. Ну а далей — справа вядомая: грэлку замкнула, полымя....

Не размінуліся

Здаецца, якую хуткасць можна развіць у вёсцы на веласіпедзе? Ці на трактары? Аказваецца, даволі небяспечную. Ва ўсякім выпадку, дваццацігадовы Анатоль Б., жыхар вёскі Скаўшын, запомніць гэта надоўга. Бо менавіта ён, едучы на веласіпедзе, сутыкнуўся з трактарам. Трактару нічога, а Анатоль апынуўся ў бальніцы са страсеннем мазгоў і пераломамі рэбраў.

Цікава, што як трактарыст, так і веласіпедыст былі цвярозыя. Ды неасцярожныя.

■ АПК і рынак

Не растуць каўбасы ў агародчыку,

або Крыўдна вяскоўцам, калі заробленыя іх мазолістымі рукамі грошы своечасова не вяртаюць дзяржаўныя прадпрыемствы

Землі калгаса "Радзіма" ўшчыльную прылягаюць да райцэнтра. Тут шмат супескаў. У засушлівыя гады (якім быў і сёлетні), вядома ж, высокіх ураджаяў не атрымаеш. І ўсё ж на круг выйшла па 37,6 цэнтнера збожжавых, 128 — бульбы, 190 — цукровых буракоў. Нябдага ўрадзілі лён, караняплоды.

Гаспадарка спецыялізуецца на вырошчванні насення збожжавых культур. Таму і пастараліся прадаць дзяржаве 1.700 тон азімай пшаніцы, ячменю, жыта вышэйшых рэпрадукцый. Аднак крыўдна вяскоўцам, што на канец кастрычніка запазычанасць калгасу прадпрыемстваў па перапрацоўцы сельгаспрадукцыі склала каля 200 мільёнаў рублёў. Грошы абясцэньваюцца. Ужо цяпер, каб купіць літр бензіну, трэба прадаць 8—10 літраў малака. За што набываць паліва, будматэрыялы, «мінералку»? Як разлічвацца з людзьмі па зарплаце? Парадокс: бываюць дні, калі няма чаго заліваць у бензабакі аўтамашын.

Жыццё не спыніш. Хочам мы таго ці не, а трэба думаць, як перазімаваць. Закончана падрыхтоўка жывёлагадоўчых ферм да стойлавага ўтрымання статка. Паколькі дапушчана зніжэнне вытворчасці малака і мяса, вырашана абнавіць матачнае пагалоўе кароў. Закуплена ў агракамбінаце «Сноў» 50 цялушак, якія маюць высокі генетычны патэнцыял. Маладняк ад уласных кароў бярэцца на асаблівы ўлік, утрымліваецца на лепшым кармавым рацыёне. Асаблівы клопат — кармацэхі. Раней запусціць іх у дзеянне было проста. Цяпер жа, каб набыць запчасткі да саламарэзкі або да агрэгатаў па здрабненню караняплодаў, даводзіцца ехаць у краіны блізкага замежжа. Старшыня праўлення К.К.Гарбуз лічыць, што нягледзячы на цяжкасці «цэх жывёлагадоўлі зіму вытрымае». Хаця давядзецца зоаветэрынарнай службе, усім кадрам шмат папрацаваць, каб зусім не «скаціцца ўніз».

Будзённыя клопаты, турботы. Едзеш палявымі дарогамі і міжволі залюбуешся рунню азіміны. Жыта і пшаніца пасеяны ў тэрмін, у асноўным па ўгноенай глебе. У вёсцы Карцэвічы ў свірнах даводзіцца да ладу насенне яравых культур. Кладаўшчык Д.Драчан раскажа, што яшчэ ад бацькі, патомнага земляроба, ён засвоіў цвёрдае правіла: «Рыхтуйся да вясны з восені».

Вяскоўцы, як вядома, не могуць пахваліцца высокімі заробкамі. Яны ніжэйшыя, чым у тых, хто распараджаецца іх прадукцыяй. Дык як жа жыць? Гэта толькі недасведчаным людзям здаецца, што каўбасы і вяндліна растуць у агародчыку, пад вокнамі, што хаты ўзводзяцца па шчупаковаму загаду. Даглядчык жывёлы К.Шаўковіч усё лета пасвіў кароў. Яму не было часу нават у выхадны дзень з'ездзіць у райцэнтр, каб купіць што-небудзь з адзення для сваіх малышоў (жонка ў дэкрэтным водпуску, на руках двое дзяцей). Жыве сям'я ў бацькоў Шаўковіча, шмат нязручнасцей. «Мне б кватэрку мець якую-небудзь», — не раз гаварыў ён К.Гарбузу. І вось мара спраўдзілася. У вёсцы Малева калгас пабудаваў двухкватэрны дом. Тут справіць наваселле і Шаўковіч. Праўда, давядзецца некаторыя аддзелачныя работы выконваць самому (матэрыяламі калгас забяспечвае).

Наогул, хоць са скрыпам, але тое-сёе ў гаспадарцы будуецца. У вёсцы Саская Ліпка растуць тры аднакватэрныя дамы. Заканчваецца ўзвядзенне гаспадарчым спосабам урачэбнай амбулаторыі. (Адпадзе неабходнасць з-за лёгкага недамагання ехаць у раённую бальніцу). Вялікія надзеі ўскладаюць калгаснікі на гандлёвы цэнтр. Яго будуе МПМК-217 за сродкі Міністэрства сельскай гаспадаркі рэспублікі. Пад адным дахам будуць два магазіны, сталовая, гасцініца. На жаль, тэмпы работ на гэтым аб'екце невысокія (фінансы паступаюць нерэгулярна).

Засох на корані былы комплексны прыёмны пункт. Дырэкцыя РКБА не мае сродкаў, каб падтрымліваць яго. Ды і паслугі вельмі дарагія. Калгас узяў на свой баланс гэты аб'ект, закупіў абсталяванне. Цяпер тут шыюць рабочае адзенне для кадраў вядучых прафесій. Могуць выканаць і больш складаныя заказы, па жаданню вяскоўцаў.

Жыццё не спыніш. У вёсках гуляюць вяселлі, радзіны, праводзіны ў армію. Калгас дапамагае людзям чым можа: выдае збожжа, фураж для жывёлы, цукар, грэцкія крупы, муку, агародніну...

— Без калгаса мы б вельмі гаравалі, — сказаў адзін дзядок-пенсіянер. — Таму нават мы, састарэлыя людзі, ідзём па магчымасці на працу. Усе, хто можа, трымае кароў, свіней, птушку. Многія нават здаюць парсюкоў у нарыхтоўчую кантору або прадаюць на базары.

...Крыўдна жыць без грошай, асабліва калі яны ўжо заробленыя. І ўсё ж у той дзень, калі быў у гаспадарцы, пранеслася чутка, што пэўную суму вяртае цукровы камбінат. Значыць, можна будзе ўздыхнуць з палёгкай. Набыць трохі паліва, выдаць людзям зарплату. Трэба ўкладваць сродкі, каб гаспадарка нармальна жыла і развівалася.

Канстанцін ПРЫЁМКА.
Нясвіжскі раён.

■ Падзея тыдня

ГРОШЫ БУДУЦЬ У ТЫХ, У КАГО ЯНЫ ЁСЦЬ

На мінулым тыдні галоўнай падзеяй на фінансавым рынку стаў чацвёрты выпуск дзяржаўных кароткатэрміновых аблігацый на суму 20 мільярдаў рублёў. Спецыялісты чакалі пэўных цяжкасцей з размяшчэннем выпуску, бо да апошняга дня патэнцыяльныя інвестары не атрымалі ад Мінфіна пісьмовых умоў размяшчэння сродкаў.

Але апасенні аказаліся дарэмнымі. Умовы размяшчэння ДКА былі намнога лепшыя, чым у папярэдніх выпусках. Да аднаго банкаўскага дня быў скарочаны тэрмін пераводу грошай інвестарамі.

Прыемнай нечаканасцю з"явілася і тое, што пры намінальным кошце аблігацый 10 тысяч рублёў была ўстаноўлена рыса адсячэння на мяжы 5,5 тысячы рублёў, што адпавядае размяшчэнню інвестарамі сродкаў пад 351 працэнт гадавых. Такім чынам, дзяржава, звярнуўшыся за пазыкай да банкаў і фінансавых кампаній, дала магчымасць банкам і кампаніям няблага зарабіць.

Згодна з правіламі і ўмовамі размяшчэння ДКА лічыцца, што таргі адбыліся, калі выкуплена не менш як 10 працэнтаў аблігацый. У першы ж дзень таргоў быў размешчаны практычна ўвесь выпуск. Трэба адзначыць актыўны ўдзел у таргах Белпрамбудбанка. Толькі адна яго заяўка магла б забяспечыць неабходны мінімум куплі аблігацый, каб таргі лічыць удалымі.

Актыўна размяшчалі свае сродкі ў ДКА Знешэканомбанк, банк "Беларусь", Алімпбанк, Прыёрбанк, фінансавая кампанія "Фіко".

Як адзначаюць першасныя інвестары, праблем з фарміраваннем другаснага рынку ДКА не будзе. Заяўкі на пакупку аблігацый пачалі ўжо паступаць з многіх кампаній. Не застанецца ўбаку і Нацыянальны банк, які забяспечваў практычна стопрацэнтную ліквіднасць папярэдніх выпускаў дзяржаўных абавязацельстваў.

Адзінае, што турбуе ўдзельнікаў фінансавага рынку, — няўпэўненасць у даўгавечнасці сённяшняга ўрада. Зменіцца "каравул", і дзе гарантыя, што новы Кабінет Міністраў не скажа сённяшнім інвестарам, як некалі сказаў Ленін замежным крэдытарам Расіі: "А я ў вас нічога не пазычаў!"

Але такі ход падзей хаця і магчымы, ды малаверагодны. Нават і пры змене ўрада наўрад ці захоча новае кіраўніцтва ісці на канфлікт з уплывовымі фінансавымі ўстановамі. Прасцей падрыхтаваць чарговы выпуск абавязацельстваў і пагасіць запазычанасць перад інвестарамі. І гэтак далей...

Успамінаеце піраміду, створаную вядомым "МММ"? У адных бяруць грошы і разлічваюцца з іншымі. Выйграюць адзінкі. Тое ж і тут, адзначаюць фінансавыя эксперты, толькі пад эгідай дзяржавы, якая пакуль што не знаходзіць іншага выйсця з вострага эканамічнага крызісу.

Павел ВЕРАБ"ЁЎ.

■ В партиях и движениях

ЧТОБЫ "ЗАЯЦ" ВСТАЛ НА ЛАПЫ

Признание белорусского "зайца" единственным платежным средством на территории Беларуси еще больше понизило его курс, как по отношению к иностранной валюте, так и по отношению к российскому рублю.

Как сообщил руководитель пресс-службы Славянского собора "Белая Русь" Владимир Моисеенко, единственным реальным возможным выходом из краха финансовой системы республики Славянский собор "Белая Русь" считает возобновление переговоров с Российской Федерацией о введении единой денежной системы, что, по мнению партии, поможет восстановить разорванные экономические связи, облегчит сбыт изготовленной продукции и повысит уровень жизни населения. Таким образом начнет выполняться поддержанная народом предвыборная программа президента.

/НАШ КОРР./.

Навіны Гродзеншчыны

ПРЫРОДА ПАД АХОВАЙ

Гідралагічны заказнік "Навасёлкі" створаны ў Ашмянскім раёне. Рашэннем мясцовых улад тут забаронены меліярацыйныя работы, высечка дрэў і кустоўя, іншыя віды гаспадарчай дзейнасці. Зроблена гэта для стабілізацыі воднага рэжыму ў пойме рэчкі Алянка і возера Аськовічы. Заказнік займае некалькі дзесяткаў гектараў.

СТВОРАНА ЛІТОЎСКАЕ ТАВАРЫСТВА

Садзейнічаць нацыянальнаму адраджэнню заклікана Літоўскае культурна-асветніцкае таварыства, якое створана ў прыгранічным Воранаўскім раёне Гродзеншчыны. Аб"яднаўшы некалькі дзесяткаў чалавек, яно ставіць сваёй мэтай вывучэнне мовы, гісторыі, звычаяў і культуры літоўскага народа. У вёсцы Пеляса працуе няпоўная сярэдняя школа, дзе выкладанне вядзецца па-літоўску. Намечана адкрыццё такіх класаў і факультатываў у іншых месцах, дзе кампактна пражывае літоўскае насельніцтва. Арганізацыйны камітэт таварыства, які ставіць аналагічныя мэты, з"явіўся і ў Гродне. Дарэчы, такое таварыства тут дзейнічала яшчэ да вайны.

ЗАПРАШАЕ "КОТ І САБАКА"

Магазін з назвай "Кот і сабака" адкрыўся на адной з вуліц у Гродне. Тут можна набыць для братоў нашых меншых не толькі любую "амуніцыю", але і прадукты харчавання, вітамінныя і мінеральныя дабаўкі, прычым для жывёлін рознага ўзросту. Многія з прапануемых тавараў выпусцілі і паставілі замежныя фірмы. Таму каштуюць яны нятанна. Напрыклад, кош з лазы, прызначаны для адпачынку кацянят і шчанюкоў, абыдзецца пакупнікам у 5.500 беларускіх рублёў. Ёсць у магазіне таксама секцыя для хатніх птушак.

БЕЛІНФАРМ.

■ Актуальнае інтэрв"ю

Іван Антоненкаў:

ПАТРЭБНЫ НЕ ВЫКАНАЎЦЫ, ПАТРЭБНЫ ГАСПАДАРЫ

Хто ведае: не было б непрадказальнага Хрушчова з яго заклікам: "Сельскагаспадарчыя ВНУ і тэхнікумы — на вёску!" — магчыма, лёс прадказаў бы Івану Платонавічу Антоненкаву зусім іншы шлях. А, можа, і наадварот: хрушчоўская ініцыятыва толькі крышку "спраміла" тую сцяжынку, па якой даўно ішоў хлопец "з сям"і васьмярых дзяцей". Ішоў праз любімую каняферму ў роднай вёсцы Васькова на Мсціслаўшчыне, праз Віцебскі ветэрынарны інстытут, дзе вучыўся, а затым і працаваў, праз аспірантуру, нарэшце, праз Чэрвеньскі райком партыі, дзе меў даволі перспектыўную пасаду сакратара райкома.

Як бы там ні было, а ўжо каля 30 гадоў І.П.Антоненкаў на выкладчыцкай рабоце і з іх 20 гадоў узначальвае Беларускі завочны сельскагаспадарчы тэхнікум — адзіную і ў гэтым сэнсе унікальную навучальную ўстанову, якая вучыць "розуму" людзей дарослых. Іван Платонавіч тэхнікум пачынаў, будаваў, пашыраў. Але і цяпер не самазадаволена здымае плады з раней пасаджанага "саду" завочнай аграрнай адукацыі, а песціць, даглядае і па-бацькоўску шануе кожнае яго дрэва. І нават калі ўслед за Бальзакам сцвярджае, што "галоўную, калі не адзіную прынаду ў жыцці бачыць у жанчыне", пры ўсёй яго сур"ёзнасці сказанае нельга прымаць без разумення таго, што ў ім ёсць пэўная порцыя гумару. Бо "прынада" ў выглядзе тэхнікума так ці інакш выходзіць на першае месца. Кажуць: работа — другі дом. У дачыненні ж да асобы Івана Платонавіча Антоненкава можна канстатаваць: для яго работа — родны дом.

З гэтым чалавекам, "дырэктарам многіх дырэктараў", маючы на ўвазе выпускнікоў тэхнікума, нават пра самыя будзённыя справы гутарыць прыемна і павучальна.

— Іван Платонавіч, у некалькіх словах: што такое БЗСГТ?

— Наш тэхнікум займае асобае месца ў сістэме сельскагаспадарчай адукацыі рэспублікі. За гады існавання ён спраўна выконваў дзяржаўны заказ свайго часу: рыхтаваў дысцыплінаваных, тэхналагічна граматных выканаўцаў рашэнняў, прынятых вышэйстаячымі органамі. Мы паспяхова змагаліся за выкананне планавых паказчыкаў, якія характарызуюць работу любой навучальнай установы (працэнт яўкі на сесію, адсеў, другагоднінства, якасная паспяховасць і г.д.), і неаднаразова займалі прызавыя месцы ў штогадовым сацыялістычным спаборніцтве.

Цяпер сацыяльна-эканамічная сітуацыя ў рэспубліцы змянілася. Змяніліся і эканамічныя адносіны ў вёсцы. Ідзе працэс стварэння самастойных сялянскіх гаспадарак. Ды і ў калгасах і саўгасах унутрыгаспадарчы разлік надае ўсё больш самастойнасці структурным падраздзяленням. З"явіліся людзі, якія свядома вырашылі працаваць на зямлі: арандатар, які наважваецца выйсці з буйной гаспадаркі; гараджанін, які бярэ ў арэнду зямлю ў калгаса ці саўгаса; былы ваеннаслужачы, які вырашыў звязаць свой лёс з сельскай гаспадаркай. Інакш кажучы, фарміруецца новая катэгорыя землязробаў-гаспадароў, а не выканаўцаў. Аднак многія з іх адчуваюць недахоп спецыяльных ведаў і ўмення. І задача нашага тэхнікума — даць ім гэтыя веды.

— Аднак гэткая ж задача і 33 астатніх ВНУ і тэхнікумаў аграрнага профілю рэспублікі, не гаворачы пра шырокую сетку сельскагаспадарчых ПТВ. Хацелася б, каб вы больш падрабязна спыніліся на тэме завочнай вучобы. Чаго ў ёй больш, прабачце за прамату, ушчэрбнасці ці прывабнасці?

— На карысць завочнай формы навучання шмат фактараў. Менавіта яна дае магчымасць з найменшымі затратамі атрымліваць дастаткова трывалыя веды і граматна працаваць на зямлі. Гэта асабліва актуальна ў наш час, калі жыць стала намнога цяжэй і не кожнаму па кішэні вучыцца стацыянарна.

Важная і наступная акалічнасць. На завочнае навучанне ідзе, як правіла, даволі сталы чалавек, які ўжо нейкі час працуе па абранай або блізкай да яе спецыяльнасці. Гэты спецыяліст звычайна замацоўваецца надзейна. Тут яго радзіма, яго родны кут. А як гаварыў Вільямс, ніхто так не любіць сваю зямлю, як той, хто на гэтай зямлі нарадзіўся.

— Але існуе меркаванне не "ў актыў" завочнага навучання, многія да яго ставяцца як да другасортнага.

— Дазвольце не пагадзіцца з імі. Практыка набыцця спецыяльнасці без адрыву ад вытворчасці існуе ў многіх краінах. Няхай няма тэрміну "завочнае навучанне", але ёсць людзі, якія адначасова і працуюць, і вучацца, ёсць сетка курсаў, дзе работнік можа павысіць сваю кваліфікацыю без адрыву ад асноўнай дзейнасці. Да нас прыязджалі англічане, амерыканцы, галандцы, чэхі, палякі, і ўсе яны з разуменнем і адабрэннем ставіліся да нашай методыкі. Безумоўна, навучанне па завочнай схеме мае сваю спецыфіку. І ў поўнай меры рэалізаваць яе можна ў спецыялізаванай навучальнай установе, якой і з"яўляецца наш тэхнікум.

Галоўнае тут — найбольш эфектыўнае выкарыстанне вучэбнага часу. Забяспечыць гэта можна аптымальнымі методыкамі на аснове навейшых дасягненняў сельскагаспадарчай і педагагічнай навукі, умелым падборам вучэбнага матэрыялу. Побач з традыцыйнымі формамі навучальнай работы (аглядньімі лекцыямі, семінарскімі заняткамі, лабараторна-практычнымі заданнямі) мы шырока выкарыстоўваем урокі на вытворчасці, дзелавыя гульні. Абсталяваны камп"ютэрны клас, і ў навучэнцаў ёсць магчымасць набыць навыкі работы на камп"ютэры.

Важна таксама, што навучальны працэс ідзе не толькі ў час лабараторна-экзаменацыйнай сесіі. Ён працягваецца і ў міжсесійны перыяд. Навучэнцы маюць магчымасць у любы час прыехаць у тэхнікум, пасяліцца ў інтэрнаце і атрымаць вычарпальную кансультацыю па ўсіх прадметах.

— Сацыяльна-эканамічныя змены ў вёсцы, аб якіх вы гаварылі, запатрабавалі, відаць, змен не толькі ў змесце і формах навучання, але і ў яго напрамках. Па якіх спецыяльнасцях апошнім часам ідзе падрыхтоўка кадраў?

— Тэхнікум вядзе навучанне па спецыяльнасцях "Агранамія", "Заатэхнія", "Пчолагадоўля", "Арганізацыя работы сялянскіх (фермерскіх) гаспадарак", "Бухгалтарскі ўлік, аналіз і аўдыт". Вядома, існуючы пералік сёння не ў поўнай меры адпавядае патрэбам аграпрамысловага комплексу. Таму мы рыхтуем дакументацыю і абгрунтаванне неабходнасці адкрыцця новых спецыяльнасцей. У прыватнасці: "Захоўванне і перапрацоўка сельскагаспадарчай прадукцыі", "Арганізацыя камерцыйнай дзейнасці сельскагаспадарчых прадпрыемстваў", "Сельскагаспадарчая радыялогія", "Правазнаўства". Тым больш што матэрыяльная база дазваляе гэта зрабіць.

Хачу падкрэсліць: сёлета на ўсе спецыяльнасці, акрамя бухгалтарскага ўліку, уступныя экзамены не праводзяцца. За іх залічаны адзнакі выпускных экзаменаў за сярэднюю або базавую школу. А залічэнне ў тэхнікум вядзецца па выніках гутаркі. І наогул, на наш погляд, уступныя экзамены па завочнай сістэме навучання можна адмяніць. Іх павінна замяніць разгорнутая сістэма ўваходнага кантролю, якая дае магчымасць вызначыць матывацыю паступлення на вучобу, асобасныя характарыстыкі абітурыента, магчымасць яго работы на кіруючай пасадзе. Менавіта вынікі такой "экзаменоўкі" павінны вызначаць, каго вучыць.

— Іван Платонавіч, а ці будуць жадаючыя вучыцца? Не сакрэт, што ў ходзе так званых "рэформ" народ у цэлым страшна збяднеў: людзі часта адмаўляюцца ад магчымасці паабедаць у сталовай, ад карыстання паслугамі службы быту, ад "лішніх" паездак адзін да аднаго, нават ад уладкавання малышоў у дзіцячы садок. А тут такая "раскоша", як вучоба. Ужо сёння ў многіх ВНУ пэўныя паслугі ў навучальным працэсе платныя...

— Праблема складаная. Яна ўзнікае і перад намі. Сапраўды, за чый кошт вучыць спецыяліста сельскай гаспадаркі? Даводзіцца чуць: "Той, хто вучыцца, павінен плаціць за гэта сам. Як на Захадзе!" Што тут скажаш? Па-першае, на Захадзе навучэнцы таксама плацяць не заўсёды самі. Па-другое, там іншы ўзровень жыцця. А нам трэба зыходзіць з нашых, мясцовых умоў.

Калгасы і саўгасы не зацікаўлены несці расходы на навучанне работнікаў, якія не сёння-заўтра стануць гаспадарамі, адлучацца ад калектыву. Застаюцца два варыянты: уласная кішэня навучэнца, а часцей — яго бацькоў, ці дзяржаўны клопат пра яго. Заплаціць за вучобу сучаснаму селяніну проста няма чым. І таму грамадства, якое доўгі час брала і бярэ з вёскі, абавязана дапамагчы ёй узняцца, у тым ліку і шляхам падтрымкі ў навучанні кадраў для яе. Навучанне сельскагаспадарчым спецыяльнасцям, прынамсі на гэтым этапе, павінна фінансавацца дзяржавай.

— Акрэсленая праблема, відавочна, адна з многіх. Што яшчэ перашкаджае вам, выкладчыкам, эфектыўна працаваць, а маладым людзям — вучыцца?

— Тое, што залежыць ад кіраўніцтва, педагагічнага калектыву, мы імкнёмся вырашаць своечасова і кардынальна. У нашых навучэнцаў не ўзнікае бытавых праблем: у час сесіі ўсе забяспечваюцца інтэрнатам, ёсць сталовая, дзе можна адносна нядорага паесці.

Аднак, скажам, такое пытанне, як забеспячэнне якаснай метадычнай і вучэбнай літаратурай, — не ў нашай кампетэнцыі. Яе стала значна менш. Выкладчыкам даводзіцца па крупінках, па розных крыніцах збіраць неабходны матэрыял. А як быць навучэнцам, калі адзінай крыніцай інфармацыі для іх часам з"яўляецца толькі канспект? Выкананне дамашніх кантрольных работ з-за адсутнасці падручнікаў ператвараецца ў істотную праблему.

Возьмем іншае. Дзе прайсці, напрыклад, вытворчую пераддыпломную практыку будучаму фермеру, дзе навучыцца арганізацыі работы сялянскіх (фермерскіх) гаспадарак? Нашы беларускія фермеры пакуль не гатовы да такой справы, ды я і не ведаю такой фермерскай сядзібы, якая была б тэхналагічна абсталявана. Нават нашы выкладчыкі вымушаны па карцінках расказваць аб фермерскім падворку, бо не бачылі такога: ні свайго мясцовага, ні тым больш зарубежнага. А варта было б пасылаць нашых выкладчыкаў хаця б на кароткачасовую стажыроўку за мяжу. Адтуль жа да нас едуць...

А ў нас іншы раз кіраўнік не жадае адпускаць навучэнца на сесію ці аплочваць яму праезд на экзамены. Наогул, для завочнікаў варта было б устанавіць больш ільгот. Напрыклад, аплачваць праезд на сесію і з сесіі, г.зн. у два канцы, захоўваць на час сесіі заработную плату ў размеры 100 працэнтаў ці ўстанавіць яе размер у залежнасці ад паспяховасці. Нешта накшталт павышанай стыпендыі на стацыянары.

Словам, трэба ўсяляк стымуляваць вучобу. Яна патрэбна не толькі самім маладым людзям, яна патрэбна перш за ўсё дзяржаве, якая спадзяецца ўсё ж адрадзіць вёску, зрабіць сельскагаспадарчую вытворчасць больш эфектыўнай. Без адукаваных спецыялістаў, без гаспадароў-таваравытворцаў гэта проста немагчыма.

Гутарыў
Мікалай КАРОЛЬ.

НА ЗДЫМКАХ: дырэктар БЗСГТ, заслужаны настаўнік Рэспублікі Беларусь **І.П.Антоненкаў**; на занятках па механізацыі і электрыфікацыі сельскай гаспадаркі 43-я група 4-га курса аграномічнага аддзялення (у цэнтры — выкладчык **М.А.Ставер**); у лабараторыі вылічальнай тэхнікі (на пярэднім плане — пяцікурсніца бухгалтарскага аддзялення **Ж.Э.Знаскевіч** і выкладчыца **Л.А.Чупрынская**); прадмет "Асновы радыяцыйнай бяспекі" ў ліку асноўных, і таму з цікавасцю вывучаюць яго будучыя бухгалтары **Н.В.Несцяровіч** і **С.В.Аспеннікава**, а таксама **В.В.Белячкова, В.М.Кавалёва** і **І.М.Садоменка.**

Фота Анатоля БАСАВА.

■ Криминальная агрессия

БОРЬБА — ПРЕРОГАТИВА МИЛИЦИИ

Взгляд на проблему заместителя начальника УВД облисполкома Е.Н.Леухина

— Самый неблагополучный год по количеству совершенных преступлений за весь перестроечный период близится к концу. Если добавить к этому высокую латентность некоторых видов преступлений (взятки, замаскированные хищения, злоупотребления в кредитно-финансовой и банковской сферах), то картина будет еще более удручающей. На ваш взгляд, Евгений Николаевич, это конец конца или у общества есть шанс на выздоровление?

— При всей сложности складывающейся в области оперативной обстановки милиция вместе с другими правоохранительными органами контролирует криминогенную ситуацию и наращивает усилия в борьбе с преступлениями.

Проанализировано создавшееся положение, изучены негативные тенденции, причины, обусловившие осложнение обстановки, разработан и осуществлен ряд организационных и практических мер по активизации борьбы с правонарушениями и преступностью, укреплению законности и правопорядка. Многие тенденции четко прослеживаются, поддаются прогнозированию, а, значит, и влиянию на их развитие.

— Где ни едешь, где ни идешь, обязательно разговор заходит о кражах...

— Анализируя состояние правопорядка в комплексе, следует отметить, что особое влияние на криминогенную ситуацию оказывают имущественные преступления, и в первую очередь кражи личного имущества граждан. В нынешнем году их удельный вес в структуре всей преступности составил 71,8 процента, а рост — 24,6 процента.

Кражи из квартир, домов и дачных домиков составляют 42,6 процента от общей массы фактов посягательств на личное имущество. В связи с бурным дачным и индивидуальным строительством резко возросло количество посягательств на эти объекты. Если дачные участки хоть кое-как охраняются, то вновь отведенные участки не охраняются вообще.

Одну из возможных мер защиты населения от преступных посягательств мы видим в создании сети участков милиции. В ноябре все органы внутренних дел республики начали перестраиваться на участковый метод работы милиции общественной безопасности. На наш взгляд, эта форма позволит максимально приблизить милиционера к населению, оперативно реагировать на заявления и сообщения о любых, даже незначительных, нарушениях порядка.

Вторая проблема — кражи государственного и общественного имущества. Очевидно, что без принятия закона о профилактике, без повышения ответственности руководителей за состояние сохранности собственности на объектах хозяйствования эту проблему не решить. Если бы руководитель знал, что после второй-третьей кражи на предприятии он будет освобожден от работы, положение изменилось бы к лучшему.

— Но ведь можно противостоять преступнику. Для того и создана специализированная служба объединения "Охрана".

— "Охрана" охраняет 3.738 объектов, предотвращено 258 краж имущества, на месте преступления задержан 591 гражданин, раскрыто 474 преступления.

Несмотря на надежность защиты охраняемых объектов милицейскими нарядами и техническими средствами охраны, отдельные хозяйственные организации под видом неплатежеспособности расторгают договоры и становятся беззащитными перед преступными элементами. Так, в Березино руководством оптово-торговой базы райпотребсоюза был расторгнут договор с отделением охраны и, как следствие, через несколько дней с этого объекта было совершено хищение товарно-материальных ценностей на более чем 250 тысяч рублей. Кража не раскрыта. Аналогичное преступление совершено на заводе "Автогидроусилитель" в Борисове, где по инициативе администрации завода были расторгнуты договорные отношения с отделом охраны. По инициативе руководителей различных форм собственности из-под охраны убыло 155 объектов, в то время как совершено 3.490 хищений государственного и общественного имущества.

— Настоящим бедствием стала практика грабительского вывоза за пределы области и республики цветных металлов, в то время как многие предприятия вынуждены простаивать по причине их отсутствия. Как идет борьба в этом направлении?

— Пресечено 14 случаев незаконного вывоза этой продукции, в том числе 18 тонн никеля, 160 тонн меди и металлов на ее основе. В отношении виновных лиц, как по фактам вывоза, так и совершенных хищений, возбуждено 36 уголовных дел. Государству возвращено 178 тонн цветных металлов на один миллиард рублей.

Очень серьезно стоит проблема краж цветных металлов с различных объектов и коммуникаций. Это линии связи, кабель на строительных объектах, оборудование насосных станций. Всего зарегистрирован 241 факт с прямым ущербом свыше 540 миллионов рублей. А кто подсчитает ущерб от простоев, ремонта, повреждений дефицитного оборудования? Раскрыто 127 преступлений, привлекается 113 человек. Выход — категорический запрет всех видов деятельности, связанных с закупкой, утилизацией цветных металлов. Предложения внесены в Министерство внутренних дел.

Много делается по предупреждению хищений и разбазаривания горюче-смазочных материалов. Проверено 8 нефтебаз, 40 автозаправочных станций и более 350 хранилищ и складов. Пресечено 658 административных правонарушений, в том числе 537 фактов незаконного отпуска и приобретения ГСМ. По 32 фактам возбуждены уголовные дела.

— Анализ причин ухудшения криминогенной обстановки в области будет неполным без отражения ущерба, нанесенного пожарами, гибелью и травмированием людей на дорогах.

— Ущерб от пожаров составил около 3-х миллиардов рублей. Жертвами огня стали 102 человека, в том числе 10 детей. Сложная обстановка с пожарами складывается на объектах сельского хозяйства, образования, облпотребсоюза, жилищно-коммунального хозяйства. Наибольшее количество пожаров зарегистрировано в Минском, Борисовском, Молодечненском, Пуховичском, Слуцком, Смолевичском, Солигорском районах.

Основными причинами сложившегося положения являются низкая дисциплина на производстве, недостаточный уровень противопожарной защиты объектов, слабая техническая оснащенность пожарных подразделений и служб, прекращение функционирования и сокращение сельских пожарных формирований.

С начала года в области уничтожено огнем 57 животноводческих строений, погибло 148 животных, в золу и дым превратились 3 тысячи тонн грубых кормов.

По-прежнему на государственных объектах не выполняются в полном объеме предлагаемые госпожнадзором мероприятия. В нынешнем году остались нереализованными 76 тысяч предложений по усилению противопожарной защиты. Во многих хозяйствах с нарушением норм и правил пожарной безопасности используются теплопроизводящие и котельные установки. Отсутствуют простейшие пожарные водоемы, а водонапорные башни не приспособлены для забора воды пожарными автомобилями, не утеплены. Не хватает искрогасителей, противопожарного оборудования. В настоящее время дефицит огнетушителей всех марок по отраслям народного хозяйства области составляет 50 тысяч штук, а стоимость их немалая.

Гибель и травмирование людей, механические повреждения транспортных средств, дорожных сооружений наносят невосполнимый моральный и материальный ущерб, как отдельным гражданам, так и государству в целом. Согласно существующей методике, ущерб от гибели людей в автоавариях на дорогах области составил по прямым непредвиденным потерям около 7 миллионов долларов США, а с учетом косвенных затрат — порядка 70 миллионов долларов США.

Положение дел на дорогах требует восстановления стационарных постов, а в комплексе — создания дорожной службы милиции, в структуре которой необходимы участки милиции как на магистралях, так и на основных трассах.

Ирина АНДРЕЕВА.

"Утаймавальнікі веласіпедаў"

Скажыце, хто з нас у «застойныя гады» замыкаў веласіпед на ланцуг? Хіба што начытаўшыся замежных дэтэктываў. Цяпер такая ж рэдкасць — веласіпед на вуліцы без замка. Затое звычайная з"ява — яго крадзеж. Ланцуг? Дык яго абцугамі перакусіць можна. Замок у калідоры, дзе «велікі» стаяць? А для чаго адмычкі? І рэдкі дзень у зводках Салігорскага аддзела ўнутраных спраў не бывае паведамленняў аб крадзяжах гэтага самага экалагічна чыстага транспарту.

— А нядаўна да нас прыйшоў грамадзянін і паскардзіўся: замкнуў веласіпед на ланцуг да невялікага плота, выйшаў з магазіна — ні веласіпеда, ні плота, — расказвае аператыўны ўпаўнаважаны крымінальнага вышуку Уладзімір Абрамовіч. — На аднаго з такіх зладзеяў нядаўна я перадаў матэрыялы ў суд. 26 гадоў. Малады, здаровы... Прызнаўся, што ўкраў 18 веласіпедаў. Крадзеж васьмі мы даказалі.

Ігар К. ужо паўтара года нідзе не працуе. У суседняй з горадам вёсцы Мяцявічы займеў сужыцельку. Якая і дапамагала яму «ўводзіць» веласіпеды. Здабывалі іх у асноўным каля магазінаў. Падцікуе Ігар, што хтосьці не замкнуў веласіпед на ланцуг, у сядло — і ходу. Праз паўгадзіны ў другім канцы горада прапаноўваў яго за паўцаны. Тлумачыў: ні за што не прадаў бы, ды грошы вельмі патрэбны. Дакументы на транспарт пакупнікі таннага тавару патрабавалі рэдка. Цікава, што калі Ігара высачылі і арыштоўвалі ў час рэалізацыі чужых рэчаў, яго сужыцелька вартавала чарговы ўкрадзены веласіпед. Убачыўшы, што напарнік у руках міліцыі, наўцёкі не кінулася. «Трафей» рэалізавала і дадому спакойна падалася.

Яшчэ аднаго «ўтаймавальніка» веласіпедаў «раскруціў» старшы оперупаўнаважаны Сяргей Лахвіч. Злодзею пад трыццаць. У сакавіку толькі вярнуўся з калоніі. Паўтара года суд «адмераў» яму менавіта за крадзеж веласіпедаў. І зноў — за старое. Прызнаўся, што за летні сезон сцібрыў з дзесятак веласіпедаў. Божыцца, што з крадзяжом збіраўся «завязаць». Але вярнуўся з месц зняволення, а воля сустрэла не вельмі ветліва. Няма прапіскі ў горадзе, зразумела — і работы. Туляўся на вакзале. Без грошай. Неяк убачыў дрэнна пастаўлены веласіпед. Падышоў. Націснуў на педалі. Прадаў. І ўсё зноў пайшло па старой каляіне...

Крадзяжу, вядома, ніякага апраўдання быць не можа. І ўсё ж тое, што колькасць украдзеных веласіпедаў расце прапарцыянальна ўзроўню беспрацоўя, прымушае ўсіх нас сур"ёзна задумацца. У першую чаргу асоб, якія стаяць ля дзяржаўнага руля.

Уладзімір БЫЧЭНЯ.

■ Шыварат-навыварат

ПАРУШЫНКА Ў ЧУЖЫМ ВОКУ,

або Чаго "едуць" праверкі ў калгас "Праца" Клецкага раёна

У ВЁСЦЫ Чашы жыве М.М.Ахрыменя, энергічны, спартыўнага складу мужчына. Да пенсіі яму яшчэ далёка, але на грамадскай працы ніхто не бачыць. За кошт чаго жыве? Няблага зарабляе жонка /яна працуе даяркай/, плюс прысядзібны ўчастак.

Не першы год Ахрыменя, як сумна жартуюць у вёсцы, "наводзіць у гаспадарцы парадак". З дапамогай пяра. Піша ў розныя інстанцыі, у тым ліку і ў КДБ, пісьмы-разносы. Аб чым? Ну хаця б аб тым, што "не туды пайшло сухое малако", што на яго продажы нагрэў рукі старшыня праўлення І.В.Горбач. Кампетэнтная праверка ўстанавіла, што малако гэтае было сапраўды рэалізавана і што выручка пайшла на закуп паліва /аб чым ёсць адпаведныя дакументы/. Калі б прастойвалі з-за недахопу дызпаліва трактары, то Міхаілу Міхайлавічу таксама, мусіць, было б аб чым пісаць...

І яшчэ "сігналізуе" Ахрыменя пра непарадкі на ферме. І праўда, там хапае цяжкасцей: дарагія электрычнасць, паліва, не хапае паўнацэнных кармоў, хацелася б лепшай арганізацыі працы... Дык, можа, Міхаілу Міхайлавічу закасаць рукавы, разам з жонкай прыйсці ў цэх жывёлагадоўлі ды тое-сёе паправіць? Яго энергія і спрыт, думаем, спатрэбіліся б.

"Барацьбіт за праўду" выступае апошнім часам у ролі заступніка сваіх аднавяскоўцаў Людмілы Ляснік і Уладзіміра Прышчэпы: "Ім няма дзе жыць, ім патрэбна асобная кватэра". Але што гэта за сям"я? Прышчэпа кінуў жонку і семярых /!/ дзяцей ва ўзросце ад двух да дванаццаці гадоў. Ляснік таксама "падзяліла папалам" з былым мужам чацвярых дзяцей. Жывуць "маладажоны" ў роднай хаце Ляснік /маці яе памерла/. У заключэнні галоўнага юрыста ўпраўлення райсельгасхарча М.Жука, які правяраў гэты факт, гаворыцца: "Заява М.М.Ахрымені не мае пад сабой падставы. Згодна з артыкулам 541 Грамадзянскага кодэкса РБ Ляснік з"яўляецца наследніцай і ўладальніцай дома маці".

Здавалася б, усё зразумела: сям"я мае хату — і няхай жыве. І ўсё ж праўленне калгаса, каб расставіць усе кропкі над "і", выносіць гэтае пытанне на сваё пасяджэнне. Вёска, як вядома, чуйна рэагуе на несправядлівасць і амаральныя паводзіны людзей. Праўленцы прыгадалі Прышчэпу, што ён ужо двойчы быў выключаны з калгаса, будучы слесарам, дапускаў прагулы, п"янкі, пераведзены ў паляводчую брыгаду з апошнім папярэджаннем. І, вядома ж, рашэнне праўлення было аналагічным заключэнню юрыста. Хаця тут яго пашкадавалі, не выключылі з членаў калгаса.

У гутарцы з намі Ахрыменя сцвярджаў, што "Горбача ніхто не выбіраў /!/ на пасаду старшыні, што ён развальвае эканоміку"...

Парадокс! Восем гадоў Іван Віктаравіч цягне нялёгкі "воз" кіраўніка гаспадаркі. Раз у тры гады — справаздачна-выбарныя сходы. Людзі давяраюць яму, бо ён разам са спецыялістамі шмат чаго карыснага зрабіў у калектыве. Дастаткова сказаць, што вырас цэлы жылы пасёлак, што ўсе кадры вядучых прафесій забяспечаны кватэрамі, у тым ліку і трактарыст Віктар Ахрыменя, сын Міхаіла Міхайлавіча. Ва ўсіх вёсках заасфальтаваны вуліцы. Праведзена рэканструкцыя ферм. Нават цяпер, у складаных умовах, калгас не дапусціў зніжэння пагалоўя кароў, свіней.

Не кідаюць тут у бядзе вяскоўцаў. У палях севазвароту сеюць па 10—15 сотак ячменю і прадаюць збожжа за сімвалічную цану /вядома ж, атрымала яго і сям"я Ахрымені/.

Землі ў гаспадарцы, бадай, самыя бедныя ў раёне, ацэнены ў 34 балы. І ўсё ж дзякуючы належнай агратэхніцы сярэдні ўраджай збожжавых за пяць гадоў склаў 35,2 цэнтнера, бульбы — 150, цукровых буракоў— 249 цэнтнераў.

...2 снежня адбылося пасяджэнне праўлення калгаса. Разам з іншымі пытаннямі разглядалі і чарговую скаргу Ахрымені. Вырашана выключыць яго з членаў калгаса, бо ніякага ўдзелу ў працы больш трох гадоў ён не прымае, а толькі "бударажыць калектыў". Дарэчы, начальнік упраўлення райсельгасхарча М.Гадун асабіста вызначаў нядаўна ў гутарках з хлебаробамі "ступень праўдзівасці" скаргаў Ахрымені. Факты не пацвердзіліся.

А вось што сказаў старшыня райвыканкома А.М.Рубанік:

— Канешне, Горбач — не анёл, ёсць, як і ва ўсіх людзей, у яго пэўныя хібы ў рабоце. У прыватнасці, не заўсёды падключае да вырашэння тых ці іншых пытанняў членаў праўлення, імкнецца сам усюды паспець. Сёння ж пры такіх фінансавых цяжкасцях ён часам ідзе на рызыку. Але ж з ім можна працаваць сто гадоў. Круціцца. Нават на веснавыя палявыя работы ўжо назапашана паліва. Развіваецца гаспадарка больш-менш стабільна. Гэта многае значыць.

У заключэнне вось аб чым хацелася б сказаць: калгас "Праца" — аддаленая гаспадарка ў раёне. Усе правяраючыя едуць сюды на аўтамашынах, расходуюць дарэмна такі дарагі бензін. Дык, можа, зрабіць так, каб за паліва плаціў з уласнай кішэні той, хто паклёпнічае?

Аляксандр ЖУКОЎСКІ,
Канстанцін ПРЫЁМКА.

P.S. Пасля чарговых наскокаў "праўдашукальніка" І.В.Горбач злёг у бальніцу...

Фридрих-Вильгельм, король прусский...

О Фридрихе-Вильгельме мы знаем из истории как о чрезвычайно воинственном короле. Впрочем, таковы были и другие прусские монархи. Каждый из них стремился реализовать голубую мечту: сделать великим если не само королевство, то хотя бы самого себя. Набор имен королей-милитаристов был ограничен до предела: Фридрих или Вильгельм, иногда Фридрих-Вильгельм. Так, Фридрих-Вильгельм, отец Фридриха II, уделял огромное внимание военному ремеслу, искусству строевого шага, он лично следил за подбором солдат. И порой это приводило к весьма курьезным ситуациям...

Фридрих-Вильгельм, прусский король, был весьма охоч до высокорослых солдат. Он экономил на всем, но только не в тех случаях, когда появлялась возможность приобрести статного рекрута для своей гвардии. Если не помогали деньги, то в ход пускались другие, пусть и недозволенные, средства. Прусская гвардия была самой высокорослой в Европе.

Однажды, прогуливаясь в окрестностях Берлина, Фридрих-Вильгельм увидел на поле дородную крестьянку необыкновенно высокого роста и довольно привлекательную. Монарх-гигантофил был просто потрясен таким редким произведением природы, и в его голове созрела интересная мысль.

— Послушай, ты не замужем? — спросил он.

— Нет, ваше величество.

— Тогда вот что, — король быстро написал записку и запечатал ее своим перстнем-печаткой. — Немедленно отправляйся к капитану первой гренадерской роты и вручи ему это послание.

— Слушаюсь, ваше величество!

Когда король удалился, девушка пошла на другой конец поля, где работала ее соседка, женщина преклонных лет, и уговорила ее отнести королевское письмо. Та добросовестно исполнила поручение.

Вскрыв письмо, написанное рукой короля, капитан изумился: в нем содержался приказ тут же обвенчать подательницу сего с правофланговым гренадером Фортманом, обладавшим самым высоким ростом среди всех гвардейцев. Это и было исполнено, несмотря на отчаяние Фортмана и крайнее изумление старухи...

После присоединения Силезии сын Фридриха-Вильгельма, Фридрих II, на какое-то время утратил интерес к ратным делам, увлеченно занявшись садоводством. Но на силезской земле его саженцы почему-то никак не хотели приживаться и засыхали. После ряда безуспешных попыток король заключил растерянно:

— Странно, я все делаю строго по правилам, посадил столько деревьев, и хотя бы одно принесло какие-нибудь плоды...

Присутствовавший при этом французский герцог де Линь так объяснил причину неудач монарха-садовника:

— Вероятно, это потому, ваше величество, что у вас могут расти только лавры...

Подборку подготовила Л. ЛИСОВСКАЯ.

Сюрпризы книжных развалов

"ШАЛОСТИ" ГЕНИЕВ

Почему знаменитые люди не делали тайны из своей личной жизни

Почти на исходе прошлого века по парижским салонам прокатился скандальный слух: Виктор Гюго, слава и гордость Франции, соблазнил 22-летнюю дочь писателя Теофила Готье!

— Ну и что? — говорили на это одни, преимущественно мужчины. — В городе нет дома, где бы такое не происходило ежечасно.

— Но ведь ему — семьдесят! — закатывали глаза дамы.

Жюльетт Друэ в этих "обсуждениях" не участвовала, хотя уж кому-кому, а ей было что сказать. Сорок лет назад она — актриса встретилась со знаменитым автором "Собора Парижской богоматери", преподала ему несколько "уроков любви", и с той поры они не прерывали связи. Правда, иногда позволяли друг другу "отвлечься", не делая, впрочем, из этого трагедии. Жюльетт могла бы поведать, как Гюго, обожавший таинственность, незаметно проводил своих любовниц в дом через какой-нибудь секретный ход. Утром, призналась однажды Жюльетт, он с весьма определенной целью мог привести "в гости" молодую проститутку, перед обедом — популярную танцовщицу, к вечеру — знакомую даму из общества, а ночь посвящалась столь же неутомимой Жюльетт. Любопытства ради она три года вела счет его пассиям, тщательно скрываемым Гюго, и только тех, на которых он нечаянно "прокалывался", набралось, если ей верить, около 200.

Забегая вперед, сообщим: "увлечения" на стороне никак не отражались на отношениях бывшей актрисы и великого писателя (с его вполне человеческими слабостями, странностями и прихотями) — 77 лет от роду Жюльетт умерла на руках Гюго, и последний зафиксированный ею "грех" неизменно преданного друга стал известен от его внука: юноша вошел в кабинет 80-летнего деда, когда тот был чрезвычайно занят молодой служанкой. Дед не растерялся, сострил:

— Смотри, Жорж, — воскликнул он, — кого называют гением!..

Личная жизнь знаменитого человека всегда была дразнящей тайной для окружающих (и только ли досужих обывателей?) — и в XV, например, веке, и в наши дни. Особенно если знаменитость — в зените славы. Толпы поклонниц и поклонников преследуют по пятам своих кумиров, жадно вылавливая из волн пересудов подробности их бытования, — подспудно, быть может, и сравнивая с собой, своими пороками, своим вполне заурядным образом жизни... Кажется, для удовлетворения этого специфического интереса и выпустила минская фирма "Красико" переведенный с английского сборник "Интимная сексуальная жизнь знаменитых людей". 26 исследователей из США, Великобритании, Франции, Италии и Испании, не претендующих на глубину в своих изысканиях, свели под одну обложку судьбы властных монархов и влиятельных политиков, великих художников и музыкантов, философов и литераторов... Но им — подчеркнем это — не понадобилось подглядывать "в замочную скважину". Выяснилось: звезды первой величины (по крайней мере те, которые попали в сборник), как правило, не затушевывали своих привязанностей, да и своих пороков. Так, Дюма-старший при случае мог даже похвастаться, что является "отцом 500 незаконнорожденных детей", а Ги де Мопассан заключил неприличное и по тогдашним меркам пари с Гюставом Флобером. Тот, видите ли, слушая разглагольствования собрата по перу о собственной неиссякаемой сексуальной потенции, позволил себе усомниться. И тогда Мопассан, прихватив в свидетели случившегося тут приятеля, повез Флобера в публичный дом, где в присутствии обоих, как утверждают биографы, в течение часа усердно опровергал его сомнения.

Жажда плотских забав, мимолетные связи горько аукнулись иным из героев сборника. Ослеп и оглох от сифилиса Гойя. Та же болезнь преследовала и другого большого художника — Гогена, Ницше. Анри Мари Бейля, среди двухсот псевдонимов которого был самый известный — Стендаль. "Подарок Венеры", утверждают авторы сборника, превратил Шопенгауэра в женоненавистника, на долгие месяцы прикованного к постели и пораженного страхом, что начнет разрушаться мозг...

Такого рода шокирующие (особенно нашего "аскетичного" читателя) подробности почерпнуты из автобиографий, интервью, медицинских и юридических документов. Из мемуаров, оставленных знаменитостями, их родственниками, близкими и друзьями. Из откровенных писем. Иные великие и гениальные, несравненные кумиры публики были подвержены, оказывается, тем же прегрешениям, отклонениям от принятых норм, что и их грешные почитатели, в чем зачастую не стеснялись признаваться, предпочитая искренность лицемерию. Конечно, поклонники подозревали нечто подобное, но как не смутиться, услышав подкупающе непосредственное признание Эдит Пиаф: "У меня маленькая грудь и маленький зад, но все же я привлекаю мужчин!" Может, в шутку, может, из бравады, она как-то обронила, будто к 15 годам у нее уже было множество связей с мужчинами. Тем не менее — факт: концертные турне по Европе и США приносили Эдит Пиаф миллионные доходы, и она тратила почти все эти деньги на друзей, на любовников, покупая кое-кому, допустим, целые гардеробы одежды. После ее смерти не осталось практически никакого имущества, никаких средств. Неразлучная сестра певицы записала однажды ее монолог:

"Я не могу, когда в доме нет мужчины. Это хуже, чем день без солнечного света. Без солнца в конце концов можно и обойтись — есть электричество. Но вот дом, в котором не висит где-нибудь мужская рубашка, не валяются где-нибудь мужские носки или галстук... Это просто убивает!"

Незадолго до кончины она обрела-таки свое "солнце" — вышла замуж за Тео Сарапо, 26-летнего парикмахера. Ей тогда было 47 "с хвостиком", что отнюдь не помешало взаимной любви.

Каждый вправе по собственному разумению воспринимать такие откровения. Но... Прознав, например, что 74-летний Гете сделал предложение 20-летней Ульрике фон Левенцов, веймарские матроны принялись морализировать: "Фу! Какое бесстыдство!" Они словно забыли, как несколько десятилетий назад, наблюдая за развитием романа молодого Гете с Шарлоттой фон Штайн, матерью восьмерых детей, замужней интеллигентной дамой, многие втайне завидовали ей.

"Майским солнцем в сентябрьской жизни" назвал такую, последнюю, страсть Генрик Ибсен, сам испытавший ее в 63 года. И немалое число знаменитостей на склоне лет благодарили судьбу за то, что добрый осенний бес постучался к ним в сердце.

В 53 года Рубенс женился на 16-летней, в совместных трудах обзаведясь затем с нею пятью отпрысками. Бросив ровесника-мужа, молодого бизнесмена, переселилась к потрясающему художнику Франсиско де Гойя Леокадия Вейс и спустя положенное время подарила 68-летнему мастеру прелестную дочурку. Пабло Пикассо, пройдя испытание супружеством с чередой спутниц, заключительный выбор сделал в 80 лет, вступив в брак с юной красавицей Жаклин Рок, ради этого разрушившей свою прежнюю семью.

Увы, последний выбор — не всегда счастливый. Великий французский поэт Поль Верлен, страдая от одиночества, на закате своих дней сошелся с двумя стареющими проститутками, неряшливыми и крикливыми. Они попеременно удовлетворяли его не сообразующиеся с "правилами приличия" сексуальные инстинкты, площадно ругались с ним, а порою и избивали, требуя, чтобы он больше писал стихов. И вот Верлен брал в руки перо, а как только рукопись была закончена, сожительницы выхватывали листки и бежали их продавать.

Куда удачнее (если не знать о страшном финале) история последней любви российского императора Александра Второго, отменившего в 1861 году крепостное право. На следующий год он, глава большого семейства, лишь изредка и не без успеха флиртующий с придворными дамами, встретил на балу княжну Екатерину Долгорукую — подростка, впервые выведенного в свет. Она присела перед государем в книксене, он внезапно покраснел, и оба ощутили, что приятны, более того, желанны друг другу.

Четыре года терпеливо ожидал император, когда ей исполнится двадцать и можно будет, если Екатерина ответит согласием, назначить свидание. Вскоре их встречи участились, княжна три, а то и четыре раза в неделю посещала Зимний дворец, своим ключом открывая потайную дверь в спальню Александра. Естественно, их связь обнаружилась. Екатерину попытались смешать с грязью и даже уничтожить, однако император пресек истеричные вопли и унизительные оскорбления энергичной фразой: "Прочь! Она — жена моя перед Господом".

После того как Екатерина родила четвертого ребенка, он отвел своей второй семье апартаменты в Зимнем, по совпадению прямо над комнатами умирающей от туберкулеза царицы Марии, урожденной принцессы Гессен-Дармштадтской, и шумные детские игры немало досаждали недужной императрице.

Мария умерла в 1880 году. Через 40 дней после похорон состоялось тайное венчание, освободившее путь к близости без оглядки. В результате месяц спустя Александр почувствовал себя плохо. Всполошившийся личный доктор вынужден был констатировать: силы царя, необходимые для ведения государственных дел, подорваны сексуальными излишествами.

Они провели вместе 15 лет, день за днем, успевая при этом и обмениваться письмами:

"Вчера мы вцепились друг в друга, — писала Екатерина, — и впали в состояние экстаза на грани помешательства..."

"Я все еще переполнен восторгом, — отвечал Александр, — после нашего последнего безумства. Было так хорошо, что мне хотелось кричать".

1 марта 1881 года после очередного "безумства" они расстались, не подозревая, что это последнее их свидание, — в тот же день во дворец доставили тело императора, изуродованное бомбой. Гонимая ненавистью наследников, Екатерина покинула Россию, уехала в Париж, взяв с собой, как память, один из оторванных взрывом пальцев руки любимого...

Дойдя до этих строк, читатель, не исключено, спросит: все тут изложенное, а еще более оставшееся за рамками заметок, конечно же, любопытно, но ради чего писалась эта явно не лишенная скандальности книга? Ее создатели в общем-то не пытаются проникнуть глубоко в тайны психологии интимной жизни — тайны, всегда волнующие и ученых-исследователей, и просто обывателей: как совмещаются в человеке величие творческого духа и слабости "плоти", неповторимый талант и (случается!) психические, сексуальные отклонения от "нормы", отнюдь не безукоризненно благородное бытие авторов, их эксцентричные нередко поступки и образцы чистейшей нравственности, воплощенные ими в героях произведений? Серьезные ответы на такого рода вопросы — за рамками книги, которая во многом фактографична, фиксирует то, что не известно многим, побуждает задуматься над сложностью человеческого (особенно незаурядного) характера, судьбы.

Психология творческой, "просто" неординарной личности — сложнейшая из загадок. Это, как говорится, другая тема. Ясно одно: тот или иной творец, художник, талантливый представитель в любой области деятельности интересен прежде всего именно делами своими, достижениями, тем, что он внес в сокровищницу духовной культуры. А остальное "вторично", попутно, хотя и не может не интересовать, если мы стремимся к пониманию жизни во всей ее противоречивой полноте, без ханжеских ограничений...

Владимир СВИРИН.

"Труд".

Грэюцца, нібы «буржуі»

Эфектыўна вырашылі праблему велізарных рахункаў за цяпло на Шацкім механічным заводзе Пухавіцкага раёна... проста адключыўшы яго. Зараз ва ўсіх кабінетах і цэхах устаноўлены «буржуйкі», выраблены тут жа на прадпрыемстве. Ацяпляюцца яны дровамі, а дымаходы выведзены ў форткі.

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па вобласці чакаецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, часам ападкі. Тэмпература паветра — 0—5, у Мінску — 1—3 градусы цяпла.

Эй вы, коні мае, скакуны!

ФОТАРЭПАРТАЖ

У кабінеце дырэктара Крупскага плодагароднінніага завода на відным месцы вісіць невялікая па памерах, але даволі выразная карціна. На фоне маляўнічага краявіду стаіць прыгожая, стройная жарабка.

Перахапіўшы мой зацікаўлены позірк, гаспадар кабінета Валянцін Аляксандравіч Залескі растлумачыў, што гэтая карціна мясцовага мастака-самавука Фёдара Андрэевіча Сарокі напісана з натуры. А "пазіравала" жывапісцу адна з кабыліц заводскай племфермы. Аказваецца, па ініцыятыве дырэктара прадпрыемства тут створана адзіная ў рэспубліцы племянная ферма па гадоўлі арлоўскіх рысакоў.

— Гэтая каштоўная парода коней, выведзеная графам Арловым больш як дзвесце гадоў таму назад, апошнім часам стала незаслужана адыходзіць на другі план, — зазначае Валянцін Аляксандравіч. — А між тым арлоўскія рысакі з'яўляюцца універсальнымі конямі, якіх можна выкарыстоўваць як прагулачных у верхавой яздзе пад сядлом і як запрэжаных у аглоблі. На Захадзе гэтая парода па-ранейшаму вельмі цэніцца. Рысакоў запрагаюць у двойкі, тройкі, спараныя двойкі, а ў Англіі паміж рознымі экіпажамі часта праводзяцца спартыўныя спаборніцтвы. Таму ў нас і нарадзілася ідэя дзеля адраджэння гэтай каштоўнай пароды коней стварыць сваю племферму з тым, каб не толькі гадаваць пародзістых рысакоў, а і вучыць іх яздзе ў двойках, рускіх тройках, а затым, ужо абʼезджаных, прадаваць за валюту за мяжу. Тым больш што попыт на іх вялікі: у рэспубліканскай асацыяцыі па конегадоўлі ляжыць заяўка на 30 рысакоў.

Аднак ідэі, як вядома, нават самыя смелыя, нараджаюцца лёгка, а вось ажыццявіць іх бывае не так проста. Можа, і тут на ўвасабленне добрай задумкі спатрэбіўся б не адзін год, паколькі для племяннай фермы патрэбны і канюшні, і выгульныя двары, і падсобныя памяшканні для абслугоўвання персаналу. А пабудаваць усё гэта пры шалёных цэнах на будаўнічыя матэрыялы і бядотным фінансавым становішчы прадпрыемства за кароткі час было б проста немагчыма. Але дапамог выпадак. У пачатку года вайсковцы перадавалі мясцовым органам улады частку былога палігона. А больш дакладна — базу лятнага лагера аднаго з ваенных вучылішчаў, якая размяшчалася непадалёк ад Крупак, ва ўрочышчы "Малінаўка". Даведаўшыся пра гэта, Валянцін Аляксандравіч звярнуўся да раённага кіраўніцтва з просьбай даць дазвол скарыстаць тую базу пад будучую племферму.

На працягу некалькіх месяцаў давялося шчыраваць заводскім будаўнікам, пакуль прывялі яны тую базу ў належны выгляд, бо ў памяшканнях, што знаходзіліся апошнім часам без гаспадара, павыдзіралі не толькі вокны, дзверы, а і падлогу, столь. А з былой пілярамы знялі нават дах — і засталіся адны толькі голыя сцены. Прыкладна ў такім жа стане знаходзіліся і былыя боксы для захоўвання тэхнікі.

Да пачатку лета пілараму было ўжо не пазнаць: там абсталявалі матачнік, а ў былой казарме — карантыннае аддзяленне. Калі былі падрыхтаваны канюшні і выгулы, завадчане закупілі ў Тамбоўскай вобласці чатырнаццаць жарабцоў і дванаццаць кабыліц. Расійскія коні надзвычай адаптаваліся ў новых умовах, а адна кабыла нават прынесла прыплод.

Акрамя арлоўскіх рысакоў завадчане закупілі ў мясцовага насельніцтва сорак жарабят ад рабочых коней, якія пазней таксама пойдуць на продаж. А яшчэ збіраюцца набыць некалькі коней будзёнаўскай пароды, прыдатных для верхавой язды. Для коннаспартыўнай секцыі.

Дарэчы, секцыя гэтая дзейнічае ўжо на працягу некалькіх месяцаў. Кожную нядзелю 25 юных крупчан на заводскай аўтамашыне прыязджаюць на ферму, дзе вучацца не толькі азам верхавой язды, а і набываюць навыкі догляду жывёлы. Абучае юных жакеяў канявод Аляксандр Рэкіс, які ў пагранвойсках служыў інструктарам-каняводам. Яшчэ два работнікі племфермы навучаюцца тэхніцы верхавой язды ў Ратамцы. Усяго ж доглядам коней заняты восем штатных работнікаў, у ліку якіх загадчык фермы Валерый Бахараў і ветэрынарны ўрач Віктар Алексеевіч.

Для ўтрымання коней у зімовы перыяд патрэбна нямала корму: зернефуражу, сена, каранэплодаў. Аб кармах завадчане паклапаціліся загадзя. Сена накасілі ў двух сваіх садах і на лузе, што вызваліўся з-пад пашы ў пойме рэчкі Яленка. А на 35 гектарах верхавой зямлі вырасцілі і сабралі 45 тон аўса і некалькі дзесяткаў тон каранэплодаў. Для захоўвання зерня і каранэплодаў тут прыстасавалі бокс і падвал. Так што зімоўка жывёлы будзе цёплая і сытная.

Калі мы наведаліся на племферму, яе работнікі дагледзілі коней, чысцілі стойлы. А будаўнікі пераабсталёўвалі былы кантрольна-тэхнічны пункт пад службовае памяшканне для абслугоўвання персаналу. Валянцін Аляксандравіч паказваў прыгажунь коней і з вялікай любоўю і цеплынёю расказваў аб гадаванцах племяннай фермы. Дзяліўся планамі на будучае.

Ужо выбрана месца, дзе ў недалёкай перспектыве будзе абсталявана канкурнае поле для трэніровак коней і навучання юных жакеяў верхавой яздзе з пераадоленнем перашкод. Ёсць задумка перабудаваць былы кантрольна-прапускны пункт пад гасцініцу з тым, каб можна было прымаць турыстаў і жадаючых пакатацца вярхом на коні ці ў брычцы па тройцы са званочкамі. Усё гэта павінна прынесці заводу немалы прыбытак.

Але не толькі клопат аб эканамічнай выгадзе кіруе дзеяннямі дырэктара прадпрыемства. Як зазначыў Валянцін Аляксандравіч у размове з карэспандэнтам газеты, для яго не менш важна менавіта праз коней прывіваць моладзі пачуццё любові да жывёлы, дабрыні і спагады да братоў нашых меншых.

Што ж, як кажуць, у добры час, добрая справа!

Мікалай ЧАПЕЙ.

На здымках: Дзяніс Петракоў (на пярэднім плане) ужо набыў пэўныя навыкі догляду коней; можна бясконца любавацца бегам арлоўскіх рысакоў, што гадуюцца на племферме плодагароднінніага завода.

Фота Віктара АПАЛІНСКАГА.

Приятного аппетита

По случаю поста мы подобрали для вас такие рецепты, которые будут интересны и состоятельным людям и тем, кто /увы, и будем надеяться, что это временное явление/ находится за порогом достатка. Интересными эти блюда могут оказаться и для постящихся, и просто для тех, кто озабочен оздоровлением и очищением организма.

Каша пшенная со свеклой

1 стакан пшенной крупы, 2 свеклы, 3 стакана воды, 4 столовые ложки растительного масла, соль по вкусу.

Свеклу промыть, очистить, натереть на крупной терке. Пшенную крупу замочить, поставить варить на 5—6 минут, потом добавить свеклу, закрыть кастрюлю крышкой плотно и настаивать 20—30 минут. Подавать с растительным маслом.

Запеченный картофель с редькой

3 редьки, 6 клубней картофеля, 4 столовые ложки растительного масла, соль.

Очищенный картофель нарезать кружочками, уложить на сухой противень или в форму и запечь в духовке /20—25 минут/. Запеченный картофель полить растительным маслом и подать с натертой редькой.

Макароны отварные с овощами

1,5 стакана макарон, 2 морковки, 2 луковицы, 2 столовые ложки зеленого горошка /консервированного/, 4 столовые ложки растительного масла, соль, перец, 2 помидора, сухой майоран на кончике ножа.

Макароны сварить. Лук и морковь нарезать соломкой, потушить на растительном масле с небольшим количеством воды до мягкости, добавить зеленый горошек, свежие помидоры без кожицы, соль, перец, сухой майоран и проварить 5—6 минут. При подаче на отварные макароны положить овощи.

Чечевица или фасоль взбитые

2 стакана чечевицы, 2 луковицы, 4 столовые ложки растительного масла, соль. Замоченную чечевицу отварить, посолить. Отвар слить, чечевицу протереть в горячем виде, положить в эмалированную кастрюлю и взбить деревянной лопаткой, постепенно вливая отвар, в котором варилась чечевица, затем растительное масло. Готовое пюре должно быть пышным и негустым. Подавать с мелко нарубленным репчатым луком, обжаренным на растительном масле.

Желаем приятного аппетита и собственной фантазии в создании собственных блюд. Может, поделитесь своими рецептами?

Соль — на все случаи

* Посуду, пахнущую рыбой, промойте холодной водой с солью.

* Если жир на сковороде пенится, слегка посолите его.

* Вы варите кофе. Бросьте туда маленькую щепотку соли — вкус кофе улучшится.

* Чтобы нарезанные яблоки до варки не "поржавели", держите их в слегка подсоленной воде.

* В комнате, где пахнет краской, поставьте тарелку с солью, и запах вскоре исчезнет.

* Щепотка соли, добавленная в молоко, замедляет его скисание.

* Чтобы вывешенное зимой на просушку белье не замерзало, добавьте в воду для полоскания немного соли.

* Цветное белье не подлиняет, если его на несколько минут замочить в соленой воде.

* Чтобы махровые полотенца и халаты были пушистыми, подержите их немного после стирки в подсоленной воде и не гладьте.

* Чтобы уничтожить в кухне запах готовящейся пищи, насыпьте на горячую конфорку немного соли.

* Очень грязные занавески легко отстирать, если намочить их в воде, в которой растворена ложка поваренной соли на полведра воды.

* Окна и зеркала хорошо отмываются соленой водой, приобретают блеск.

* Цветные вещи не линяют, если стирать их в холодной подсоленной воде.

* Поверхность утюга очистится и заблестит, если ее слабо нагреть, смазать воском, а затем прогладить утюгом тряпку, на которую насыпана соль.

* Грелка дольше сохранится горячей, если в воду добавить немного соли.

На заметку хозяину

Для восстановления изношенных, заржавленных, замасленных напильников необходимо погрузить их на несколько минут в водный раствор серной кислоты. Кислота очищает напильники и возвращает им режущие свойства. После травления их промывают в содовом растворе.

Потускневшие латунные или алюминиевые поверхности можно легко обновить, если протереть их резинкой для стирания чернил.

Для нарезания мелкой резьбы очень удобно пользоваться коловоротом. Работа при этом ускоряется, и нет нужды к каждому размеру подбирать свой вороток.

Распиливая ножовкой тонкую металлическую трубку, поместите ее в паз деревянного бруска /например, в паз паркетной клетки/ — края трубки не сомнутся.

Металлический шарик надежно зажимается в тисках, если между губками и шариком с обеих сторон установить по одной гайке.

Зажимая в тиски металлический стержень с хромированной или полированной поверхностью или тонкостенную трубку, можно воспользоваться двумя бельевыми прищепками, которые предохранят деталь от повреждения.

Шпатлевка по железу: 1 вес.ч. перекиси марганца, 1 вес.ч. окиси цинка и 1 вес.ч. буры смешивают и добавляют силикат натрия /жидкое стекло/ до образования пасты. Если бура в кристаллах, то ее предварительно растирают в ступке до порошкообразной массы.

Ванна пожелтела

Если ванна пожелтела, протрите ее тряпкой, смоченной в растворе одной части технической соляной кислоты и двух частей воды. Причем тряпку намотайте на палку, так как кислота очень едкая и может обжечь руки. Этот состав нанесите на сильно пожелтевшие места и оставьте на 10 минут. Затем промойте теплой водой со стиральным порошком. Несколько раз ополосните чистой водой.

Меховые рукавички

Если в доме есть старая ненужная меховая шапка-ушанка, из нее очень легко можно смастерить меховые рукавички для малыша. Ничего не придется кроить: отрежьте аккуратно уши от шапки — и основная часть готова. Остается, сделав прорези, вшить в них два пальчика из плотной шерстяной ткани или от старой варежки. Чтобы сидели рукавички плотнее, можно пришить по краю резинку от шерстяного носочка.

■ Сатырычным пяром

РЫХТУЙЦЕ ФІНКІ!

У НАШ вар"яцкі час якіх толькі вывертаў не нагледзішся — проста дзіву даешся! Вось і на мой невялікі заводзік — насуперак усялякай логіцы — адна за адной у апошні час пачалі накочвацца хвалі непрадказальных інспектарскіх праверак.

Спярша з"явіўся прадстаўнік гаргазу. Пахадзіўшы з паўгадзіны па цэхах, ён доўга круціў затым галавой і чмыхаў носам. Склаў акт недахопаў ажно на пяці старонках. Галоўны энергетык з намеснікам прама за галовы схапіліся.

Але перш чым аддаць акт на машынку, грозны інспектар намякнуў:

— Напільнікаў парачку ці нельга было б дастаць на заводзе? Усё зараз дома прыходзіцца рабіць самому, а ў гаспадарцы, як кажуць, і кулямёт згодзіцца.

Галоўны тут жа зняў трубку і пазваніў начальніку інструментальнага цэха. Праз колькі хвілін на стале ў прыёмнай ужо ляжаў поўны набор падпілкаў, ад паўметровага рашпіля да мініяцюрных надфіляў. Акт праверкі з пяці старонак зменшыўся да адной і ўключаў у сябе ўсяго пяць пунктаў. Замест ранейшых дваццаці трох.

Затым візіт нанёс работнік "Энергазбыту". Ён нідзе не хадзіў і нічога не правяраў, а пайшоў у наступ адразу: прыгразіў адключыць плавільную печ і палавіну трансфарматарных падстанцый. Бо завод нібыта пастаянна не ўкладваецца ў даведзены ліміт электраэнергіі.

У канцы свайго маналога сярдзіты "энергазбытавец" раптам пацікавіўся, а як на заводзе справы з ніхромам. Праз колькі часу ён ужо трымаў у руках ладны маток каштоўнага дроту — метраў так мо з дваццаць — і задаволены адбыў у сваю кантору.

Праз дзень прыйшлі пажарнікі. Утрох адразу. Споўзалі ўсе гарышчы і падвалы, абследавалі склады і сметнікі. З сур"ёзным выглядам таксама селі складаць акт. Заадно пацікавіліся, ці нельга ў нас набыць вадкага шкла. Задаволіўшы свае матэрыяльныя патрэбы, цёпла пацiснулі на развітанне рукі. А ў супрацьпажарных адносінах абмежаваліся вуснымі заўвагамі.

Але чамусьці больш за ўсіх нахабнымі аказаліся інспектары "Дзяржпраматамнагляду". Гэтыя, толькі пераступіўшы парог прахадной, адразу заказалі сем паляўнічых нажоў з нержавейкі, з наборнымі каляровымі рукаяткамі.

Нахабны інспектарскі рэкет пачынае ўжо выводзіць нас з раўнавагі. Так і чакаем, што хто-небудзь у хуткім часе зноў патэлефануе і скажа:

— Энергетыкі! Рыхтуйце фінкі! Ідзём на вас з новай праверкай!..

Альбо самапалы ці арбалеты якія закажуць. Не верыце? А што? Як піць даць. Фантазіі ў цяперашніх інспектараў няма-ла, жадання сарваць якую-небудзь халяву на плыні анархіі і тарбахвату — яшчэ больш!

Фёдар РУДОВІЧ.

■ Спорт

ЗА МЕСЦА Ў КВАРТЭЦЕ

Трэці тур жаночага чэмпіянату Беларусі па баскетболу закончыўся ў нядзелю ў Мінску.

У спартыўных залах Беларускага педагагічнага універсітэта і Акадэміі фізічнага выхавання і спорту ўсе дванаццаць каманд правялі па тры матчы. У групе "А" першая каманда "Гарызонт" перамагла другі састаў гэтага клуба, баскетбалістак педагагічнага універсітэта і універсітэта чыгуначнага транспарту з Гомеля і з'яўляецца лідэрам. У групе "Б" тры перамогі атрымала каманда Рэспубліканскай школы вышэйшага спартыўнага майстэрства.

Чацвёрты, заключны тур папярэдніх спаборніцтваў пройдзе ў пачатку студзеня ў Мінску, пасля чаго і вызначыцца квартэт каманд, якія разыграюць узнагароды.

ПЕРАД ФІНАЛАМ

Хакеісты мінскага "Цівалі", выступаючы ў чэмпіянаце Міжнацыянальнай хакейнай лігі, рыхтуюцца да фіналу Кубка Еўропы, які пройдзе з 26 па 30 снежня ў Хельсінкі. Ідзе станаўленне саставу, апрабоўваюцца "навінкі" ў атацы і абароне.

Два апошнія матчы чэмпіянату МХЛ хакеісты "Цівалі" правялі ў Санкт-Пецярбургу і Рызе. У горадзе на Няве яны ўступілі армейцам — 2:5, а ў сталіцы Латвіі перамаглі "Пардаўгаву" — 3:0.

ПАЧАЛІСЯ СТРАТЫ

На Сусветнай шахматнай алімпіядзе ў Маскве ў нядзелю гуляліся партыі дзесятага тура.

Мужчынская каманда Беларусі прайграла шахматыстам Ізраіля — 1,5:2,5, а жанчыны з нашай рэспублікі ўступілі зборнай Германіі — 1:2.

Страты пагоршылі турнірнае становішча беларускіх каманд.

НЕ ЎСТАЯЛІ

Валейбалісты СКА нашай вобласці правялі ў Мінску два матчы 1/16 фіналу еўрапейскага Кубка ўладальнікаў кубкаў. Яны прымалі клуб "Хапаэль" з ізраільскага горада Бай Ям.

Драматычна, а больш дакладна — трагічна для нашай каманды склалася першая гульня. Выйграўшы дзве партыі, у трэцяй яны вялі з лікам 14:11. Адзін мяч аддзяляў армейцаў ад перамогі. Яго і не хапіла. Госці змаглі ўнесці пералом у ход матча і выйгралі, здавалася б, безнадзейную партыю, а потым перамаглі ў чацвёртай і пятай партыях. Лік 3:2 на карысць валейбалістаў Ізраіля.

У нядзелю адбыўся паўторны паядынак. З лікам 3:0 (15:8, 15:11, 15:3) выйгралі спартсмены "Хапаэля" і выйшлі ў наступны этап розыгрышу.

Павел ЖУРБА.

13 снежня, аўторак

Беларускае тэлебачанне

15.40. Вывучаем сваю гісторыю. "Як дух змагання Беларусі". Д/ф.
16.00. ТБ — школе. У.Караткевіч. "Зямля пад белымі крыламі".
16.30. Мультфільмы.
17.00. Навіны.
17.10. Баль Аляксандра Малініна.
18.10. Навіны (Віцебск).
18.35. Навіны (Бі-бі-сі).
19.10. Эканамікст.
19.20. Студыя "Край".
19.50. Пяць хвілін на жарты.
19.55. "Маё каханне, мой смутак". Тэлесерыял.
20.30. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.40. Пад купалам Сусвету.
21.50. "Добрыя намеры" (Швецыя).
22.40. Канцэрт з твораў Альфрэда Шнітке.
23.40. НІКа.
23.55. Дайджэст.
0.05. Сталіца.

Канал "Астанкіна"

15.00 Дамісолька.
15.30. Паміж намі, дзяўчынкамі...
16.00. Джэм.
16.20. "Элен і хлопцы". Тэлесерыял.
16.50. Свет сёння.
17.00. Ведзі.
17.30. Загадка СБ.
17.40, 20.30. Надвор'е.
17.45. "Хто ёсць хто. XX стагоддзе". Ф.Цэпелін.
18.00. Гадзіна пік.
18.25. "Дзікая Роза". Тэлесерыял.
18.55. "Мы".
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.40. З першых рук.
20.50. "Тры мушкецёры" (Францыя).
23.10. Аўта-шоу.
23.25. Відэамікс.
23.50. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"

15.10. Рэпартажы з месц.
15.20. "Наезнік-прывід" (Аўстралія).
15.45. Там-там навіны.
16.00. Свята кожны дзень.
16.10. Не быць дыназаўрам.
16.25. На Сусветнай шахматнай алімпіядзе.
16.55 "Ніхто не забыты".
17.00. Галасы.
17.30. Фільм-прэм'ер.
17.45. Парадак дня.
18.10. L-клуб.
19.25. Падрабязнасці.
19.35. "XX стагоддзе ў кадры і па-за кадрам". Луіс Бунюэль.
20.25. "Андрэй Сахараў. Рэха".
20.50. Экран крымінальных паведамленняў.
21.00. На палітычным Алімпе.
22.20. Рака часу.
22.30. Спартыўная карусель.

14 снежня, серада

Беларускае тэлебачанне

8.00. Навіны.
8.10. Дайджэст.
8.20. Эканамікст.
8.30. "Маё каханне, мой смутак".
9.00. ТБ — школе. Беларуская літаратура. Уладзімір Караткевіч. "Зямля пад белымі крыламі".
9.30. Пяць хвілін на жарты.
9.35. "Добрыя намеры".
10.25. Мультфільмы.
10.50. "Прыгоды Электроніка".
11.55. Настальгічны дывертысмент. Гісторыя ДАВТа Беларусі ў асобах. Перадача 6-я.
13.00. Кінаканцэрт.
13.40. "Меладрама" (Францыя).
15.25. Відзьма-нявідзьма.
16.30. Вывучаем сваю гісторыю. "Зямля Тарашкевіча". Д/ф.
17.00. Навіны.
17.10. Фільм-канцэрт.
17.30. "Прыгоды Мюнхаўзена".
18.10. Навіны (Гомель).
18.30. Навіны (Бі-бі-сі).
19.00. "Крок". "Пяць зорак".
20.00. "Маё каханне, мой смутак". Тэлесерыял.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.40. Пяць хвілін на жарты.
21.45. Пад купалам Сусвету.
21.55. "Добрыя намеры". Тэлесерыял.
22.45. "Вечар з "Паркам Горкага".
23.15. НІКа.
23.30. Дайджэст.

Канал "Астанкіна"

7.50, 8.50, 9.50, 14.50, 15.50, 17.50, 20.00, 22.55. Навіны.
8.00. "Топа Джыджыа".
8.25. "Дзікая Роза".
9.00. Клуб падарожнікаў.
14.00. Навука і рынак.
14.15. Грошы і шчасце.
14.30. Хроніка дзелавога жыцця.
14.40. "Бурда модэн" у Расіі.
15.00. Паглядзі, паслухай.
15.20. Адказы.
16.00. Цін-тонік.
16.20. "Элен і хлопцы". Тэлесерыял.
16.50. Свет сёння.
17.00. Тэлерадыёкампанія "Мір".
17.40, 20.30. Надвор'е.
17.45. "Хто ёсць хто. XX стагоддзе". Н.Зялінскі.
18.00. Гадзіна пік.
18.25. "Дзікая Роза". Тэлесерыял.
18.55. У пошуках страчанага. Джына Лолабрыджыда ўчора і сёння.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.40. "Не вярнуўся з бою". Д/ф.
21.05. "За шкуру паліцэйскага" (Францыя).
23.05. Магік-шоу.
23.35. У свеце джаза.
23.55. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"

7.00, 11.00, 13.00, 15.00, 19.00, 22.00. Весткі.
7.20. Патрабуюцца... патрабуюцца...
7.30. Час дзелавых людзей.
8.00. Навіны Эй-бі-сі.
8.25. Здарова жывеш.
8.40. "Санта-Барбара".
9.30. Момант ісціны.
10.25. Гандлёвы дом.
10.40. Сялянскае пытанне.
11.05, 13.20. Дзелавая Расія.
13.45. "Аліса ў краіне цудаў".
15.10. Рэпартажы з месц.
15.20. Там-там навіны.
15.35. Свята кожны дзень.
15.45. Далёкі Усход.
16.25. Кліп-антракт. С.Лазарава.
16.30. На Сусветнай шахматнай алімпіядзе.
17.00. Казкі для бацькоў.
17.30. Залатая шпора.
18.05. Тэатральны раз'езд.
19.25. Падрабязнасці.
19.35. "Санта-Барбара". Тэлесерыял.
20.35. Я — лідэр.
21.00. 60 мінут.
22.20. Рака часу.
22.25. Аўтаімгненне.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Шахматная ліхаманка.
22.50. Экран крымінальных паведамленняў.
23.00. Цішыня № 9.
23.45. Зоркі гавораць.

8-й канал

13 декабря, вторник

18.00. Мультсериал "Кругосветное путешествие Вилли Фога".
18.30. Когда тайное стало явным. Из видеосборника "Совершенно секретно".
18.45. Студия "ИТЭКС": "Новости".
19.00. Реклама.
19.05. Телесериал "Морена Клара".
19.55. БАНТ: "Репортаж".
20.05. Немецкая волна.
20.35. Реклама.
20.40. Телесериал "Шансы".
21.30. Студия "БМ": "Фан-клуб".
21.45. Реклама.
21.50. АО "ТЕХИНПРОМ-ГРУПП" и ДП 8 ТВК представляют художественный фильм Аллы Суриковой "Две стрелы".

14 декабря, среда

18.00. Мультсериал "Кругосветное путешествие Вилли Фога".
18.30. СОЛТЭК: "Новости".
18.40. Когда тайное стало явным. Из видеосборника "Совершенно секретно".
18.55. Реклама.
19.00. Телесериал "Морена Клара".
19.50. Агентство "Пармикс": "Городские часы", "Новости".
20.05. Немецкая волна.
20.35. Реклама.
20.40. Телесериал "Шансы".
21.30. Студия "БМ": "ПраРок".
21.45. Реклама.
21.50. Художественный фильм "Фонтан".
23.30. Реклама.

Дыплом аб заканчэнні Лоеўскага педвучылішча, выдадзены Міхнаўцу Мікалаю Уладзіміравічу ў 1982 годзе, лічыць несапраўдным.

Наш адрас:
220013, гор.Мінск, вул.Б. Хмяльніцкага, 10-А, паверх 9, рэдакцыя газеты "Мінская праўда".

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай рэдакцыі —68-29-76, намесніка галоўнага рэдактара —68-25-81, адказнага сакратара —68-26-48, сакратарыята —68-26-48, аддзелаў: Саветаў —68-26-38, адукацыі і культуры —68-25-76, сацыяльна—эканамічнага —68-25-43, грамадска-палітычнага —68-25-42, інфармацыйна-аналітычнага —68-28-33, пісьмаў і маральна-бытавых праблем — 68-25-83, ілюстрацыі —68-25-03, камерцыйнага — 68-25-86, бухгалтэрыі —68-26-65.

Тэлефоны карэспандэнцкіх пунктаў: у Барысаве —(8-277)5-15-61, Вілейцы —(8-271)5-57-86, Нясвіжы—(8-270)5-41-88, Салігорску — (8-210) 2-49-60.

ЗАСНАВАЛЬНІК — Мінскі абласны Савет дэпутатаў, 220625, г.Мінск, вул. Энгельса, 4.
"Мінская праўда"— орган Мінскага абласнога Савета дэпутатаў.

Галоўны рэдактар М.А.ШЛОМА.

Рэдакцыя можа друкаваць матэрыялы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.
Адказнасць за падбор і дакладнасць апублікаваных фактаў і іншых звестак нясуць іх аўтары.
Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Час падпісання ў друк: па графіку 22.10. Нумар падпісаны ў 22.00.
Набрана і звярстана на настольна-выдавецкім комплексе "Мінскай праўды". Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку". 220013, г.Мінск, пр. Ф.Скарыны, 79.
Тыраж 16000. Індэкс 63923. Зак.№133
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12